

Szakdolgozat

Taschner Kristóf

2022

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Tájépítészeti és Településtervezési Kar

Tájtervezési és Területfejlesztési Tanszék

**A Fertő-táj, hazai
kerékpárútszakaszának és
környezetének vizsgálata, fenntartási
javaslatai**

Konzulens: Dr. Kollányi László

Belső bíráló: xy

Külső bíráló: xy

Tanszékvezető: Dr. Kollányi László

Szerző: Taschner Kristóf

C specializáció

NYILATKOZAT

a szakdolgozat eredetiségéről és nyilvános hozzáféréséről és eredetiségéről

A szerző neve: Taschner Kristóf

A szakdolgozat/diplomaterv címe: A Fertő-táj, hazai kerékpárútszakaszának és környezetének vizsgálata, fenntartási javaslatai

A megjelenés éve: 2022

A tanszék neve: Tájtervezési és Területfejlesztési Tanszék

Kijelentem, hogy a benyújtott szakdolgozatom/diplomatervem* saját szellemi termékem. Tudomásul veszem, hogy a fenti tanszéken határidőben történő bemutatás nem jelenti a dolgozatom szakmai és tartalmi elfogadását.

Ha a fenti nyilatkozattal valótlant állítottam, tudomásul veszem, hogy a Záróvizsgabizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkori szellemitulajdon-kezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem könyvtári repozitori rendszerébe.

Budapest, 2022.11.09

.....
szerző

alírása

KONZULTÁCIÓS

NYILATKOZAT

A Taschner Kristóf, ANJ8KY, konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a záródolgozatot/szakdolgozatot/diplomadolgozatot/portfólió áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A záródolgozatot/szakdolgozatot/diplomadolgozatot/portfóliót a záróvizsgán történő védeésre javaslom / nem javaslom .

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem*

Kelt: _____ év _____ hó _____ nap

Belső konzulens

Tartalomjegyzék

Ábrajegyzék	6
Bevezetés	7
1. Vizsgálati munkarész	8
1.1 Terület lehatárolása	8
1.2 Természeti, táji adottságok.....	10
1.3 Területhasználatok	12
1.4 Védett területek	14
1.5 A vizsgált kerékpárút és környezetének rövid ismertetése	17
1.6 Idegenforgalmi létesítmények a kerékpárút mentén	20
1.6.1 Első szakasz: Pamhagen határátkelő - Fertőszéplak.....	20
1.6.2 Második szakasz: Fertőszéplak – Fertőboz	22
1.6.3 Harmadik szakasz: Fertőboz - Mörbisch határátkelő	24
1.6.4 Idegenforgalmi létesítmények értékelése a három szakasz alapján.....	27
1.7 Látványosságok és fontosabb turisztikai célpontok.....	28
1.8 Programok, rendezvények és egyéb lehetőségek	35
1.9 Jelenlegi és tervezett fejlesztések.....	38
2. A kerékpárút és környezetének értékelése, vizsgálati eredményei.....	39
2.1 Első szakasz: Pamhagen határátkelő - Fertőszéplak	40
2.2 Második szakasz: Fertőszéplak - Fertőboz	43
2.3 Harmadik szakasz: Fertőboz – Mörbisch határátkelő	48
3. A kerékpárút és környezetének konfliktusai, hiányosságai	52
4. A kerékpárút és környezetének konfliktusainak és hiányosságainak feloldási javaslatok	57
5. Programajánló a kerékpárosok számára időkategóriák szerint.....	61
5.1 Rövid idő (1 napos teljesítési idő).....	61
5.2 Közepes idő (2-3 napos teljesítési idő)	62
5.3 Hosszú idő (3-5 napos teljesítési idő)	63
Összegzés.....	64
Források	65
Írott források.....	65
Online források.....	65
Mellékletek	67

Ábrajegyzék

Ábraszám	Cím	Forrás
1. ábra	Vizsgált terület elhelyezkedése Magyarországon	saját szerkesztés
2. ábra	A kerékpárút és vizsgált környezete, megyén belül	saját szerkesztés
3. ábra	Területhasználat eloszlása a vizsgált területen	saját szerkesztés
4. ábra	Területhasználati térkép a vizsgált területről	saját szerkesztés
5. ábra	A Fertő-tó nádasai között megbúvó, madár élővilág	turizmus.com
6. ábra	Ökológiai Hálózat részei a Fertő-tájon	saját szerkesztés
7. ábra	Kerékpáros pihenő a balfi ivókút mellett	Saját fotó
8. ábra	Hidegségen felállított mérőműszer	Saját fotó
9. ábra	Idegenforgalmi létesítmények az első szakaszon	Saját szerkesztés
10. ábra	Gránátos Ház étterem a Fertődi kastély mellett	Saját fotó
11. ábra	Idegenforgalmi létesítmények a harmadik szakaszon	saját szerkesztés
12. ábra	A Tornácós Étterem és parkolója	Saját fotó
13. ábra	Kerékbár reggeliző és terasza a kerékpárút mellett	Saját fotó
14. ábra	Bozi Rozi Csárda épülete	Saját fotó
15. ábra	Idegenforgalmi létesítmények a második szakaszon	saját szerkesztés
16. ábra	Panoráma étterem és parkolója	Saját fotó
17. ábra	A Puskás Kert éttermének külső látképe	Saját fotó
18. ábra	Idegenforgalmi létesítmények eloszlása a három szakaszon	saját szerkesztés
19. ábra	A Fertődi Eszterházy kastély a főbejárat előtt	Saját fotó
20. ábra	Sarródi Kócsagvár bejárata	Saját fotó
21. ábra	SÁ-RA Termálfürdő bejárati kapuja, Hegykő	Saját fotó
22. ábra	A külső megújulás előtt álló, nagycenki Széchenyi Kastély	Saját fotó
23. ábra	A kőfejtő bejáratánál álló fogadóépület és parkolója	Saját fotó
24. ábra	A Mithras szentély köré épített védőépület	fertokirandulas.hu
25. ábra	Pamhageni határátkelő	Saját fotó
26. ábra	Fátlan kerékpárútsáv Fertőd felé	Saját fotó
27. ábra	Nyárliget és Fertőd közötti szakasz	Saját fotó
28. ábra	Megviselt fahíd, növényzettel benőve Fertődön	Saját fotó
29. ábra	A kerékpárút rátér az autóútra Fertőszéplakon.	Saját fotó
30. ábra	Fertőszéplakot és Hegykőt összekötő szakasz	Saját fotó
31. ábra	Kerékpáros (bal) és gyalogos út	Saját fotó
32. ábra	Fertőhomok központja felé, háttérben a Szt. Anna templom	Saját fotó
33. ábra	Fertőhomok és Hidegség közötti szakasz	Saját fotó
34. ábra	A kerékpárút Hidegség belterületi határán	Saját fotó
35. ábra	Hidegség és Fertőboz békés útszakasza	Saját fotó
36. ábra	A terelő-átkelő rendszer keresztmetszeti rajza	INT-02
37. ábra	A terelő-átkelő rendszer egy átkelője 2022-ben	Saját fotó
38. ábra	A Balf felé tartó kerékpárút rátér az autóútra	Saját fotó
39. ábra	A kerékpárút nyomvonala Balf belterületén	Saját fotó
40. ábra	Fertőrákosra vezető „régí” út vonal	Saját fotó
41. ábra	A településre bevezető kerékpárútszakasz Fertőrákoson	Saját fotó
42. ábra	Fertőrákos utcaképe	Saját fotó
43. ábra	Balf lekopott útjelzései	Saját fotó
44. ábra	Hulladékgyűjtő hiánya Fertőszéplak és Hegykő közötti pihenőnél	Saját fotó
45. ábra	Biztonságos átkelő hiánya Fertőbozon	Saját fotó
46. ábra	Szórt kavicsburkolat a Szárhalmi erdő szakaszán	saját szerkesztés
47. ábra	Fátlan kerékpárútszakasz	saját szerkesztés
48. ábra	Újrafestett jelzéssel ellátott rész Balfon	saját szerkesztés
49. ábra	Elhelyezett hulladékgyűjtő a pihenőbe	saját szerkesztés
50. ábra	Felújított aszfaltburkolaton, kerékpáros átkelő vezet a pihenőhöz	saját szerkesztés
51. ábra	Aszfalt burkolat a Szárhalmi erdőben	saját szerkesztés
52. ábra	Telepített fasor Pamhagen határátkelő és Fertőd közötti szakaszon	saját szerkesztés
53. ábra	A Fertő-tavat kerülő kerékpárosok	aktivmagyarorszag..hu

Bevezetés

Szakedolgozatom témája, a Fertő-tavat megkerülő kerékpárút, magyarországi szakaszának és környezetének vizsgálata, továbbá a vizsgált kerékpárútszakaszon feltárt problémák, illetve ezen hiányosságok ismertetése és feloldási javaslatai. A témaválasztást első sorban az indokolta, hogy a Fertő-tó és Fertő-tájhoz, kellemes és nosztalgikus gyerekkori emlékeim fűződnek. Másrészt a tavat megkerülő kerékpárút, bizonyos szakaszain, az utóbbi évek során, több alkalommal is látogatást tettem kétkeréken. Ez mindig kiváló időtöltésnek bizonyult, ezért úgy éreztem, hogy a dolgozatomban, mindenképp foglalkozni szeretnék a Fertő-tájjal és az itt zajló kerékpározással és annak lehetőségeivel. A célom az volt, hogy megvizsgáljam az általam választott kerékpárútszakaszt, állapotát és konfliktusait feltárjam, és az általa érintett települések adta, legfontosabb természeti, táji értékeit, a domináns területhasználatokat, védett területeket ismertessem. A jelenlegi és tervezett fejlesztések mellett, a településekhez tartozó idegenforgalmi létesítmények, látványosságok, látnivalók és az egyes településekhez tartozó programlehetőségek is elemzésre kerültek. A vizsgált kerékpárútszakaszt és környezetét, több fejezetben is, további három szakaszra bontottam, a hatékonyabb vizsgálat érdekében.

A vizsgálti szempontok felmérése és elemzése után, következtetéseket és egyéni véleményt alkottam. Az állítások lefektetése során, többszöri kerékpáros terepbejárást tettem, hogy ezáltal még pontosabb és hitelesebb megállapításokat tudjak hozni a kerékpárút és környezete szempontjából. A konfliktusok és hiányosságok feltárását követően, igyekeztem olyan javaslatokat, megoldásokat tenni rájuk, melyek ténylegesen megkönnyítenék, illetve segítenének színvonalasabbá tenni a vizsgált kerékpárútszakaszt. Fontos szempontnak tartottam, a feloldási javaslatok tekintetében az anyagi kérdést, azaz hogy az általam tett javaslatok kivitelezése esetén, ezek pénzügyi szempontból, reálisan megvalósítható fejlesztések és szükséges javítások legyenek. A szakdolgozat végén az idegenforgalmi létesítmények, látványosságok, programok és a vizsgálati rész során feltártak összesége alapján, az ezen a szakaszon kerékpározó, különböző emberek számára, három időkategóriába osztott, programcsomagot készítettem. Rendkívül fontosnak tartottam, hogy ezek a programcsomagban részletezett opciók, lehetőségek és útvonal javaslatok minden kerékpáros számára, a három időkategórián belül,

tartogassanak számukra ideális pihenési, kikapcsolódási, illetve felfedezési lehetőségeket.

1. Vizsgálati munkarész

1.1 Terület lehatárolása

A vizsgálati terület Észak-Nyugat Magyarországon található (1. ábra), Győr-Moson-Sopron megyében, a Fertő-táj és annak vonzáskörzetén belül. A vizsgált kerékpárútszakasz tíz település közigazgatási határán halad át, közvetlenül pedig hét település belterületén, melyek Fertőd, Fertőszéplak, Hegykő, Fertőhomok, Hidegség, Balf és Fertőrákos.

1. ábra: Vizsgált terület elhelyezkedése Magyarországon

A vizsgálati terület a kerékpárút nyomvonalától számított, két-két irányba terjedő egy kilométeres, a kerékpárúttal párhuzamosan haladó, két kilométer széles sáv. Az ilyen módú lehatárolást, egyrészt a szakdolgozat iránya határozta meg, mely a kerékpárúttal és annak közvetlen környezetével foglalkozik, másrészt a Fertő-táj, nem csak látnivalókkal, de természeti értékek és vendéglátói létesítmények terén is bővelkedik, ezek teljes körű feldolgozása, meghaladta volna, dolgozatom tartalmi követelményeit. A terület lehatárolási térképen (1. melléklet), jól látható hogy a vizsgálati terület, tartalmazza azokat a területeket, településrészleteket is, melyek a látványosságok és programok tekintetében, úgy gondolom, fontos részét képezik a Fertő-tájnak. A vizsgálati területem, alakja szempontból, így egy kettészelt, „U” –betűre hasonlító formát rajzol ki (2. ábra), aminek két-két vége az országhatár. Természetesen, az általam vizsgált, teljes szakasz

2. ábra: A kerékpárút és vizsgált környezete, megyén belül

hosszán, több részen is adódnak alternatív útvonalak, amelyeken szintén érdemes közlekedni, mivel a Fertő-táj gyönyörű településeket és izgalmas látványokat rejt magában. Az általam vizsgált útvonal kiválasztását, a gyorsaság, azaz, hogy mely útvonalon lehet a leggyorsabban a Pamhagen-i határ átkelőtől, a Mörbisch-i határig eljutni, továbbá a dolgozat terjedelmi követelményeinek mértéke határozta meg. A munkám során, az alternatív utakat is megvizsgáltam és adódott olyan eset, hogy egy ilyen úttal kapcsolatos problémát is elemzésre bocsátottam. A sarródi és fertődi, azaz a vizsgálati terület keleti határvonalait, javarészt szántók határolják, a sáv mindkét oldalán. A vizsgálati terület, középső, északi részeit, jobbra a Fertő-tó nádasai határolják, ellenben a déli területek, változatosabban alakulnak. A lakóterületeket leszámítva, Hegykőtől Fertőhomokig, főként szántók terülnek el a határvonal mentén, Hidegség és Fertőhomok között, az alapterület déli részét zöldterületek borítják. Az északi irányba vezető szakaszon, a vizsgálati terület nyugati részein, Fertőrákos felé. baloldaltól a méltán híres, Soproni szőlőültetvények határolnak, még északabbra a Szárhalmi erdő mentén húzódik a határvonal.

1.2 Természeti, táji adottságok

A vizsgált területem, döntő részében a Fertő-medence kistájhoz tartozik, a Győri medence részeként, de áthalad a Hanság, az Ikva sík és Fertőmelléki dombságon is, melyek a Nyugat- Magyarországi peremvidék részét képezik.

Domborzati szempontból a terület déli vonalán terjedelmes, hordalékkúp jellegű kavicsstakaró húzódik, mely napjainkra erősen szétdarabolt. A Fertő-medence kiemelt D-i peremét Balftól Hegykőig kíséri többé-kevésbé összefüggő kavicsstakaró, amely a Fertőd, Sarród és Nyáras-major vonalában, belesimul a Hanság- Fertő mocsaras, lápos vízváltató felszínébe. (DÖVÉNYI, 2010, 303-305 old.). Nyugatra, a Fertőmelléki dombság részeként, a magassági adatok is növekvő tendenciát mutatnak, átlagos magassága a kistájnak 207 méter. Döntően gyengén és közepesen tagolt dombsági területekről beszélhetünk, de a keletebbre fekvő területekhez hasonlóan, síkvidékkel is találkozhatunk (DÖVÉNYI, 2010).

Az északi, náddal fedett részeken, recens tőzegképződés folyik. Az elöntéstől mesterségesen védett területeken a száraz felszín ártéri iszappal, lápi és réti agyaggal borított. Feküjében vastag pleisztocén homokos-kavicsos rétegek helyezkednek el, amelyek általában jó víztározók és jó vízádók (DÖVÉNYI, 2010, 303-305 old.). A nyugati területeken, a Fertőmelléki-dombság fiatal harmadidőszaki üledékes kőzetekből (többek között lajtamészkből, szarmata mészkőből, homokkőből) áll. Érdekes néhány szót ejteni a Fertőrákoson feltárt kitűnő lajtamészkbő feltárásáról, amely ma ipartörténeti és természetvédelmi terület. Jobbára felszínborítása vályogos, löszös üledékekből épül fel. Balf településén, a Fertőmelléki-dombság legértékesebb természeti kincse található, a balfi gyógyüdülőközpont, amely az itt feltárt, kiváló gyógyhatású, nátrium-kloridos, szulfátos keserűvízre épült (DÖVÉNYI, 2010).

A hosszanti kiterjedés ellenére, a területen, nincsenek szélsőséges eltérések éghajlati szempontból. A nyugati dombosabb területeken mérsékelt hűvös, mérsékelt száraz az éghajlat. Keletre haladva, átmenetet képez a mérsékelt hűvös és mérsékelt meleg között. Az évi átlag hőmérséklet 9,5 °C – 10 °C között alakul, míg Fertőrákos, Balf felé egy kicsit hidegebb, Fertőszéplak, Fertőd felé haladva magasabb ez az átlagérték (DÖVÉNYI,2010). A Fertőmelléki dombság területein az évi átlagos csapadékmennyiség

640-650 mm között alakul. Itt nagyobb eltérést tapasztalhatunk a mintaterület többi részéhez képest, hisz a csapadékmennyiség itt a legmagasabb. A Nyugatabbra fekvő területek átlagos, évi csapadékmennyisége 580-600 mm-re tehető. A döntő szélirányként leggyakrabban az Észak-Nyugati szélirányra számíthatunk. Az átlagos szélesség 3,5-3,8 m/s (DÖVÉNYI, 2010).

A Fertő vízének szabályozásáért és felesleges vízének elvezetéséért a Hanság-főcsatornának, fontos szerepe van a környéken (DÖVÉNYI, 2010, 303-305 old.). A vizsgálati területen, több kisebb állóvízzel találkozhatunk, például a Fertőszéplaki tavakkal vagy a Hegykői-tó, melyek, egykor bányatavak voltak, már viszont halásztavak, illetve a kikapcsolódást szolgáló, környezet részeként vannak jelen. Kiemelendő szintén Balf, ahol amellet, hogy a forrásvízből, ásványvizet készítenek, a településen egy nyilvános kútból, bárki korlátlan mennyiségből fogyaszthat, a friss, még feldolgozatlan ivóvízből. A települések csatornázottsága, magas mértékű, szinte minden lakóházhhoz kapcsolódik (DÖVÉNYI, 2010).

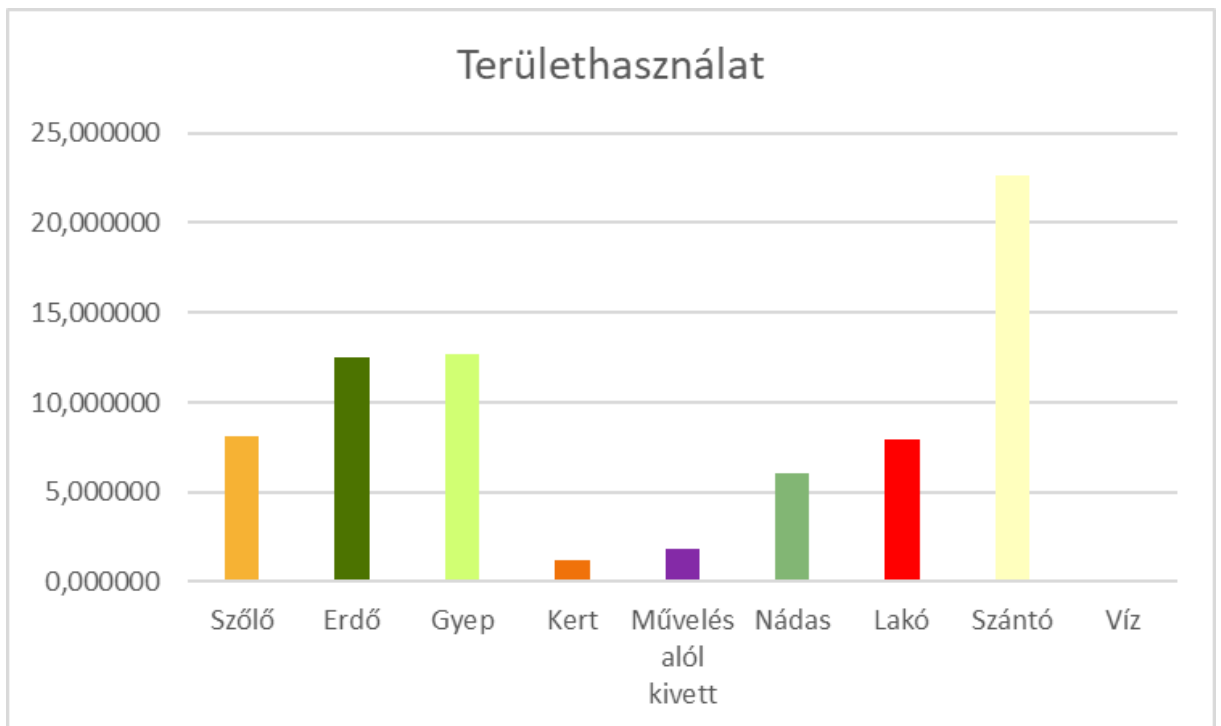
A dombságok potenciális vegetációtípusát gyertyános-kocsánytalan tölgyesek és cseres-tölgyesek jelentik, de a geológiai adottságok következtében számottevők az edafikus erdőtársulások is (DÖVÉNYI, 2010). Az emberi tájhasználat következtében az erdők minősége leromlott sok helyen, ezért például kialakultak száraz tölgyesek is. A terület rendkívüli változatosságát mutatja vegetáció szempontjából, hogy a nyugatabbra eső részeken mocsári és lápi társulások a jellemzőek, a nádasok pereme mentén ligeterdők alakultak ki főleg, de erdőssztyepekkel is találkozhatunk (DÖVÉNYI, 2010). Természetszerű erdők ma már nem jellemzőek, de több erdősávot telepítettek az idők során. A nem szokványos táji adottságok miatt, sok különleges növény számára add otthont a környék. Állatvilág szempontjából, rendkívül fontos kiemelni az itt élő madarakat (pl. cserregő nádiposzáta, bölömbika, barna rétihéja), akik a terület nemzeti park általi védettsége miatt, könnyebben találnak fészkelő helyet, utódiak felnevelése érdekében (INT-01).

Összegezve megállapítható, hogy a Fertő tó közelsége és a terület fekvése miatt, a környék legnagyobb része kiváló a szőlőtermesztéshez, illetve ezen felül üdülésre és vízi sportok üzésére is kiváló választás. Mindemelett a nyár java részében, kellemes, hűs klímát nyújt a terület, természeti adottságaiból kifolyóan, így remek választás azok

számára, akik kerékpárosan szeretnék a Fertő tájat bejárni, vagy csak kirándulni, aktívan szeretnének kikapcsolódni.

1.3 Területhasználatok

A területhasználatok vizsgálata során, kizárólag a kerékpárút mentén húzódó, két kilométeres sávot vizsgáltam, mivel az eredmények ismertetéshez, ekkora területre volt szükségem.

3. ábra: Területhasználat eloszlása a vizsgált területen
(Függőleges: km², vízszintes: területhasználat)

A vizsgált kerékpárút által kijelölt alapterület, izgalmas és változatos területhasználattal rendelkezik, melyeket jól szemléltet a területhasználati térkép (2. melléklet). Nagysága felkerekítve 73,1 km². A legdominánsabb tájhasználat, a mezőgazdasági művelés alá vett, szántó területek, melyek nagysága 22,7 km². Ezek a művelési területek döntő többségben a terület keleti és délebi részein foglalnak helyet.

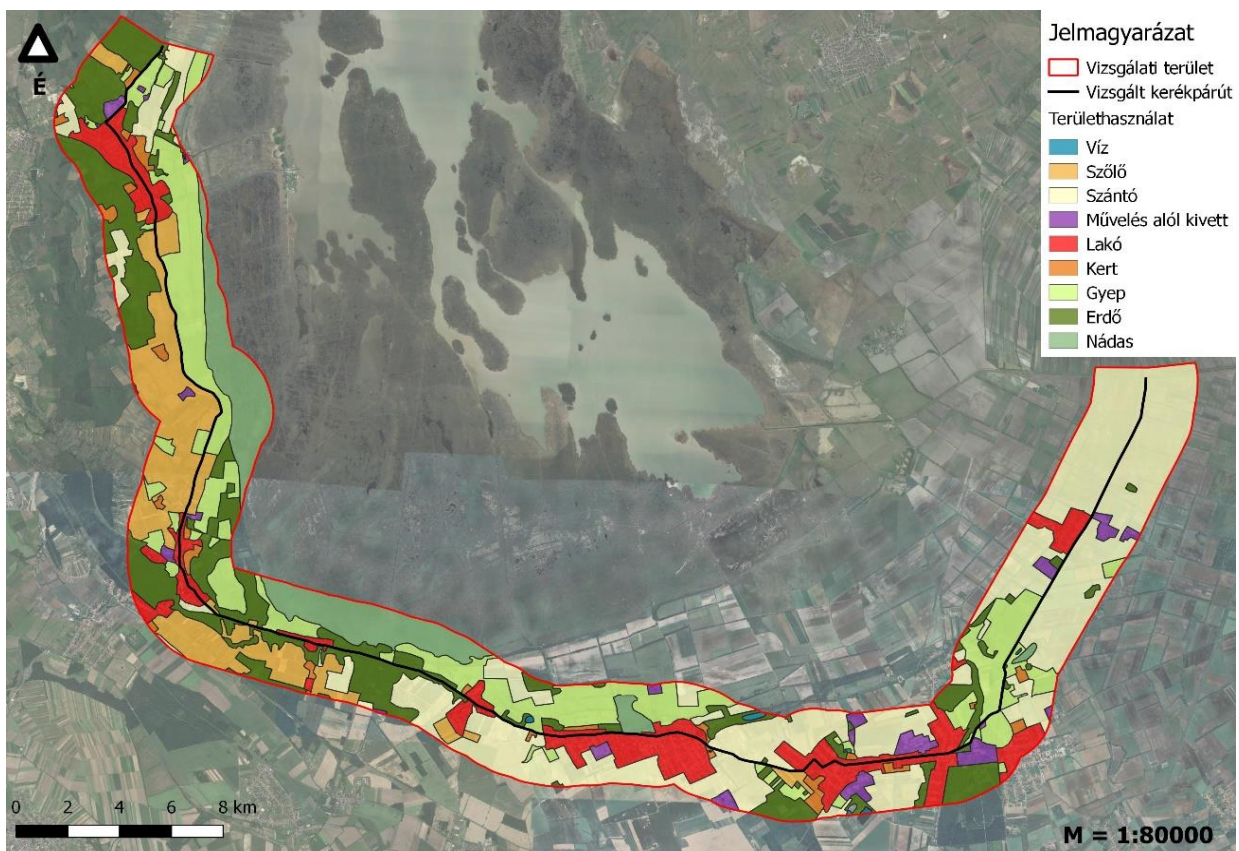
A második legnagyobb kiterjedésű területhasználat, a gyep, amely 12,7 km² –en terül el. Ezek nagysága az állattartó hagyományokkal és a mocsaras, lápos vidékkel magyarázható. Többé- kevésbé egyenletesen szétszórva találkozhatunk velük a területen.

Az erdő területhasználat, amely szinte egyenlő mértékű, területi kiterjedésben a gyep-hez képest, 12,5 km² –et ölel fel. Növényvegetációja egészen változatos, melyet az 1.2 es fejezetben részletesebben taglaltam.

Talán nem nagy túlzás, hogy a Fertő táj, egyik legfontosabb területhasználata, mely 8,1 km² -et foglal el a területen, a szőlősorok. Elhelyezkedés szempontjából, nyugatabbra, a soproni közigazgatási határ területén dominálnak, ahol már évszázadok óta, nagy múltra tekint vissza a szőlészet és borászat, de Fertőrákos, Balf és Fertőbozt körülvevő földeken se ritkák, a szőlősorok számára szánt területek.

A lakóterületek 7,91 km² –et fednek le. Ez a szám, több településből adódik össze, melyeket közvetlenül érint a kerékpárút, illetve a 2 kilométer átmérőjű alapterület. A kerékpárút 36,5 kilométer hosszú nyomvonalából, 14,45 kilométer, lakott területen belül található.

A nádas területek, ami úgy gondolom, hogy a térség legfontosabb területhasználati eleme, a Fertő-tó és környezetének, egyedi tájértékeit, nagyban befolyásolják, noha a vizsgálati

4. ábra: Területhasználati térkép a vizsgált területről

(Forrás: saját szerkesztés)

területet, nem érintik jelentős részben. Területhasználatának nagysága 8,1 km². Északi és nyugatibb területeken, figyelhetők meg nagyobb foltok a terület határvonala mentén.

A művelés alól kivett területek, rendeltetésük szerint elég eltérőek. Gyárak, mezőgazdasági telepek, gyógy központ stb.. Ezen területhasználati kategória, 1,86 km² – et foglal magában.

Főként a települések közelében helyezkednek el, kert funkció alatt álló területhasználatok, melyek nagysága 1,24 km².

A területen több kisebb állóvíz található és hasonlóan a kertekhez, elhelyezkedésük alapján, javarészt a települések közelében találhatóak. Ezek összesen 0,1 km² –et borítanak.

1.4 Védett területek

A kerékpárút és annak környezete gazdag az egyedi tájértékek, állatfajok és természeti értékek szempontjából. A következő fejezetben az értékek rövid ismertetése mellett, a területet érintő védettségekről lesz szó, illetve hogy ezek közül, melyeket, illetve hol érinti a kerékpárút nyomvonala (3. melléklet).

A legfontosabb a Fertő-Hanság Nemzeti Park (továbbiakban: NP). Az NP mai nevét 1994-ben kapta, mikor a két évtizede alapított Hansági tájvédelmi körzetet hozzá csatolták. Szintén ebben az évben csatolták össze az ausztriai részen található nemzeti parkkal, s ezáltal Magyarország első határon túl nyúló nemzeti parkjává avanszált (INT-02). Magyarországi részei összesen 23 731 ha-t ölelnek fel, melyek mozaikos foltokba oszlanak fel, nem összefüggők. A Fertő-tó és nádasainak növényállománya nem túl változatos, a nádasok között ritkábban fordulnak elő más fajok. A tó kételtű és hulló állománya országos jelentőségű, békák, gőték, unkák, varangyok tízezrei fejlődnek a nádas mocsárban és vonulnak keresztül minden évben a fertő-parti közúton, ahol az utóbbi évek során, az úttest alatt kialakított átjárókkal, igyekeztek garantálni, biztonságos átkelésüket. Kétségtelen azonban, hogy a területen előforduló élővilágból a leglátványosabb, legértékesebb élőlények a madarak. Kiemelkedik ezek közül a több mint 700 párral fészkelő nagy kócsag (*Egretta alba*), a százával költő nyári lúd (*Anser anser*)

és a szintén nagy számban itt lévő vörös gém (*Ardea purpurea*). A kerékpárutat Fertőhomokon és Hidegségen kis részben, az NP határvonala érinti. Hidegséget elhagyva a kerékpárút Fertőbozon, Balfon át Fertőrákosig, néhány szakasz kivételével, teljes mértékben az NP igazgatási területe alá tartozik.

A területet továbbá Natura2000-es területek is érintik, melyek alapvetően az NP területeivel átfedésben vannak, szinte teljes egészében. A kerékpárút Hidegségtől számítva a Fertőrákos- Mörbisch-i határátkelőig, Natura2000-es területeken halad át. A Natura 2000 hálózat az Európai Unió tagországaiban található legértékesebb természeti területek összefüggő rendszere (INT-03). A Fertő tó és nádasainak, legfontosabb élőlényeknek, azaz a madaraknak, fészkelőhelyei Natura 2000-es különleges madárvédelmi területek közé sorolhatók, ezen felül a Ramsari, területek részeként is számon tartott 1989 óta. A madárvédelmi és azok fészkelőhelyeinek területeit magában foglaló, szélesebb kiterjedésben a terület különleges természetmegőrzési védetség alá tartozik. A Ramsari területek a Balf és Fertőrákost összekötő 1,5 kilométeres szakaszon és kis mértékben Fertőboz és Balf közötti részeken érintik a kerékpárutat.

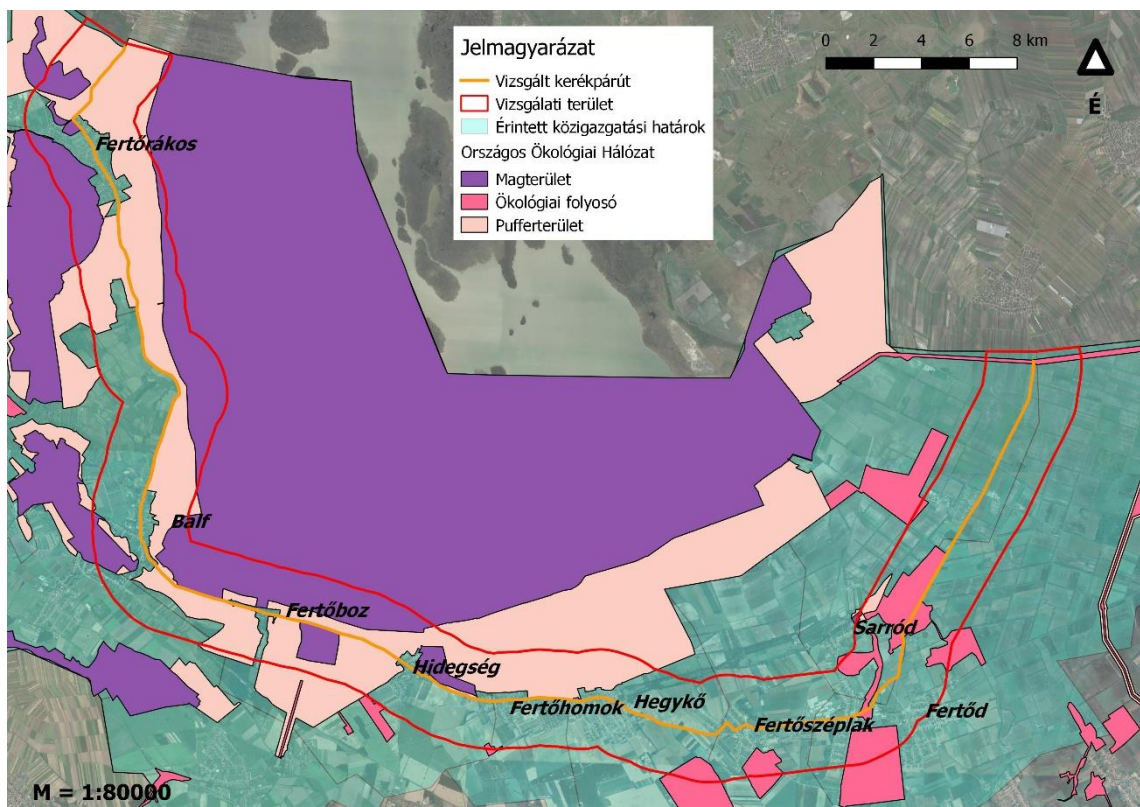
5. ábra: A Fertő-tó nádasai között megbúvó, madár élővilág
(*Forrás: turizmus.com*)

Országos védetség alá tartozó, ex lege védett természeti területek szintén találhatóak a Fertő tájon. Fertőboz és Fertőrákos közigazgatási határán belül földvárak, illetve Sarród és Fertőszéplak közigazgatási határain belül védett lápokkal találkozhatunk (INT-04).

Fertőrákoson belül, továbbá barlangok találhatóak, ellenben ezek jellegüknél fogva, már védett természeti értékeknek minősülnek. Ezek a védett elemek, megtekinthetőnek és kerékpáros módon is megközelíthetők.

2001-ben az UNESCO, a Fertő kultúráját, felvette a világörökségi területek sora közé. Ez magába foglalja a Fertő-Hanság NP Fertő táji teljes területét, továbbá az általam vizsgált területeket, teljes egészében. Az UNESCO védetség alá tartozó területek, kiterjedése 74 716 ha. A kerékpárút teljes vizsgált szakaszát érinti a védetség (3. melléklet).

Az Országos Ökológiai Hálózat, létrejöttének fő indoka, hogy a természetes élőhelyek jelentős része az emberi hasznosítás és terhelés következtében megsemmisült, illetve feldarabolódott. A fajok az eredeti állapotokhoz viszonyítva kis foltokban megmaradt természetes és természetközeli élőhelyekre szorultak vissza, illetve egy részük mesterséges vagy degradált élőhelyekre kényszerült (INT-20). Ha a védett területek és a megmaradt nem védett természetes és természetközeli élőhelyek egymástól elszigetelődnek, kis kiterjedésük miatt hosszú távon már nem biztosítják az élővilág fennmaradását. Nyilvánvalóvá vált, hogy az egyes területeket olyan funkcionális

6. ábra: Ökológiai Hálózat részei a Fertő-tájon
(Forrás: saját szerkesztés)

rendszerben, ökológiai struktúrában kell felmérni és kezelni, hogy a kisebb-nagyobb élőhelyek összekapcsolása valamilyen módon megvalósuljon (INT-20). Az ökológiai hálózaton belül, három fontos övezetet különítettek el. A magterület övezetébe, az olyan természetes vagy természetközeli élőhelyek tartoznak, amelyek az adott területre jellemző természetes élővilág fennmaradását és életkörülményeit hosszú távon biztosítani képesek, és több védett vagy közösségi jelentőségű fajnak adnak otthont (INT-20). Az ökológiai folyosók, melyek többnyire lineáris kiterjedésűek, folytonos vagy megszakított élőhelyek, élőhelysávok, élőhelymozaikok, élőhelytöredékek, élőhelyláncolatok, amelyek döntő részben természetes eredetűek, és amelyek alkalmasak az ökológiai hálózathoz tartozó egyéb élőhelyek – magterületek, pufferterületek – közötti biológiai kapcsolatok biztosítására (INT-20). A pufferterületek övezetébe, olyan rendeltetésű területek tartoznak, amelyek megakadályozzák vagy mérsékelik azon tevékenységek negatív hatását, amelyek a magterületek és az ökológiai folyosók állapotát kedvezőtlenül befolyásolhatják vagy rendeltetésükkel ellentétesek (INT-20). A vizsgált területemen belül, Fertőboztól a Mörbisch-i határátkelőig, a magterületek és pufferterületek száma jelentős. A keletibb területeken, azaz, Pamhagen határátkelőtől, Fertőszéplakig, az ökológiai folyosók mennyisége, és területi kiterjedése számottevőbb.

1.5 A vizsgált kerékpárút és környezetének rövid ismertetése

Az általam vizsgált, Fertő tavat szegélyező kerékpárút szakasza, része a SacraVelo kerékpárút hálózatának és az EuroVelo13 kerékpárút hálózatának, szinte teljes hosszában. Kivételt képez ez alól a Pomogy és Fertődöt összekötő kerékpárútszakasz. A „SacraVelo – határon átnyúló kerékpáros zarándokutak hálózata a „Duna térségében” projekt, Győr-Moson-Sopron, Komárom-Esztergom, Nagyszombat és Pozsony megyékben kerékpárral biztonságosan bejárható hálózatot jelöl ki a szakrális értékek mentén (INT-05). Az EuroVelo13 –as hálózat a közel fél évszázadon keresztül vágott nyugat és kelet Európa között húzódó kerítés nyomvonalán elhelyezkedő, kerékpáros útvonalakat foglalja magában. Ezért az útvonalat ennek jegyében, Vasfüggöny kerékpáros útvonalnak nevezik (INT-06).

A szakdolgozat a tavat megkerülő kerékpárút, magyarországi szakaszával foglalkozik, azonban érdemes néhány gondolatot, Ausztriával kapcsolatban is megejteni, melyhez Dr. Bodor Péter munkáját használom, fő forrásmként. A Fertő tó körüli kerékpárút osztrák

szakaszának, Neusiedler See-Radweg a neve. Ezen kerékpárúton, végig sok a jelzőtábla, elkerüli a kisvárosok amúgy sem nagy forgalommal bíró központjait, amelyek azonban könnyen megközelíthetők a bekötőutakon (BODOR, 2011). Ausztriát, általánosságban sűrűn behálózzák a táblával jelzett kerékpáros útvonalak. Különösen igaz ez a Fertő-tó környékére. Ezeket az útvonalakat kerékpárútnak nevezik ugyan, de csak kis részben vezetnek kiépített kerékpárúton, többnyire gyér forgalomú mezőgazdasági utak, ill. helyi célforgalmat megengedő aszfaltutak, helyenként szervizutak, néha jó minőségű, sima felületű, murvás földutak (BODOR, 2011). Ámbár érdemes megjegyezni, hogy hasonlóan hazánkhoz, külföldön is egyre nagyobb teret hódít a kerékpározás, mind hobbi és mind tényleges közlekedés terén, így az aszfaltos kerékpárutak száma is folyamatosan bővül, az évek múlásával.

A magyarországi szakaszon, azaz a vizsgált területemen, szintén teljes hosszában megoldott volt a közlekedés kerékpárral a múlt évtizedekben. Ausztriához hasonlóan, természetesen itt is akadtak olyan szakaszok, melyek nem teljes egészében fedték le a kerékpározók igényeit. Ilyen például Balf, illetve Balf és Fertőrákos közötti régi útvonal szakasza, melyen a gépjárművekkel megosztva kell/kellett közlekedniük a bicikliseknek. Ezen felül, a kialakított szakaszokkal is adtak problémák, amik megnehezítették a közlekedést, példának okért Hidegség és Fertőhomok összekötő rész. Az elmúlt évek során a Fertő–Hanság Nemzeti Park beruházása révén, a hiányzó útszakaszok kivitelezésre kerültek, illetve a meglévő, rossz állapotúak felújításra (INT-07). A szakdolgozatom készítése során, több új fejlesztés is elkezdődött a térségben, ezek közül már vannak olyanok, amelyek mára megvalósultak. A kerékpárutat leginkább érintő fejlesztés, a 17 darab, a Fertő térségében elhelyezett kerékpáros pihenők jelentik.

7. ábra: Kerékpáros pihenő a balfi ivókút mellett
(Forrás: saját fotó)

A pihenőket egységes, utcabútorokkal, padokkal és asztalokkal szerelték fel. A magasabb komfortra való tekintettel Fertőrákoson és Fertődön, két helyen, illemhellyel is bővítve lettek a pihenőhelyek (INT-08). A fejlesztés során, a szabvány kültéri bútorok elhelyezése mellett, néhány település pihenőjénél, vagy attól nem messze, kihelyezésre kerültek továbbá olyan eszközök, melyek hasznosnak bizonyulhatnak, minden erre kerekező számára. Balf újonnan kialakított pihenőjénél (7. ábra), egy pumpa és egyben nyomásmerő eszköz került kihelyezésre. Hidegség belterületének határában, egy többfunkciós mérőműszert állítottak fel. A műszer amellet, hogy hőmérsékletet mér, számolja az itt áthaladó kerékpárok számát, az adott napon, illetve jelzi, az aktuális évben elhaladt kerékpárok számát (8. ábra). A vizsgált kerékpárút részletes vizsgálatának eredményei előtt (2. fejezet), néhány gondolatban érdemes megemlíteni, hogy a jelenleg fennálló, 36 kilométer hosszú, kerékpárút minőségének állapota összességében kielégítő. A fejlesztések révén, olyan szakaszok is javításra kerültek, melyek a természet munkálkodása által, megrongálódtak például Hidegség és Fertőhomok közötti szakaszon), így, nagy szükség volt, az említett szakaszok kijavítására.

8 ábra: Hidegségen felállított mérőműszer
(Forrás: saját fotó)

1.6 Idegenforgalmi létesítmények a kerékpárút mentén

A kerékpárút mentén és az, az által átszelt településeken, több színvonalas és magas értékeléssel ellátott étterem, étkező és éjszakai szállást nyújtó panziók, szállodák állnak, de ennek ellenkezőjére is akadnak példák. Ismertebb és jó hírű létesítmények bemutatása mellett, úgy éreztem, hogy a kerékpárosokra specializálódott idegenforgalmi létesítmények ismertetése fontos a szakdolgozat szempontjából. A részletesen vizsgálat létesítményeknél a következő főbb szempontok alapján végeztem az elemzésem: vonzerő, infrastruktúra a létesítményekhez, szolgáltatás minősége, a létesítményhez tartozó egyéb szolgáltatások ismertetése és az itt dolgozók vendégszeretete. A vizsgálat során, három szakaszra bontottam az alapterületem, az idegenforgalmi létesítmények mennyisége és jobb áttekinthetősége végett. A következő három alfejezetben, ezen szakaszok legfontosabb idegenforgalmi létesítményeit értékeltem. Táblázatos formában, a szakaszos lebontáson túl, települési szinten, ismertetésre kerültek az idegenforgalmi létesítmények, melyeket négy kategóriába soroltam: vendégházak, panziók/apartmanok, éttermek/vendéglők, hotelek/motelek. Az egyes szakaszok határai és az idegenforgalmi létesítmények elhelyezkedése, térképes formában is bemutatásra került, melyekre az alfejezetekben fogok hivatkozni. A felmért vendéglátók, több esetben is, egynél több kategóriába voltak sorolhatók, így a fő profiljukat vettem számításba. Az idegenforgalmi létesítmények felmérését 2021-ben végeztem el, így előfordulhat, hogy egyes vendéglátók, mára már nem üzemelnek.

1.6.1 Első szakasz: Pamhagen határátkelő - Fertőszéplak

Az első szakaszba foglalt települések, Nyárliget (Sarród), Fertőd és Fertőszéplak (3. melléklet, 9. ábra).

Első szakasz		
Település	Idegenforgalmi létesítmény	Típus
Nyárliget	Fülöp Vendégház	vendégház
	Rózsa Estate	panzió/apartman
	Sára-Lux Apartman	panzió/apartman
Fertőd	Bo-Ni Vendégház	vendégház
	Fertődi Kúria Vendégház	vendégház
	Kata Vendégház	vendégház
	Turi Vendégház	vendégház
	Pá-Kó Vendégház	vendégház

	Esztike Vendégház	vendégház
	Nyikos vendégház	vendégház
	Rókafalvi Vendégház	vendégház
	Grácia	étterem/vendéglő
	Magavis's Pizza	étterem/vendéglő
	Pince Pizzéria Pub	étterem/vendéglő
	Gránátos ház	étterem/vendéglő
	Ujvári	panzió/apartman
	Rábensteiner	panzió/apartman
	Patonai Hotel	hotel/motel
	Dori Motel	hotel/motel
Fertőszéplak	Bundás Vendégház	vendégház
	Széplaki rejtek Vendégház	vendégház
	Szép-Lak Vendégház	vendégház
	Polgármester étterem	étterem/vendéglő

9 ábra: Idegenforgalmi létesítmények az első szakaszon

A számos kiváló idegenforgalmi hely közül, elsőként, a közvetlen a Fertődi kastély mellett található, Gránátos Ház kerül bemutatásra (10. ábra). Az internetes értékelések szerint, az étterem jó áraival, udvarias személyzetével és gyönyörű teraszával, várja az

10. ábra: Gránátos Ház étterem a Fertődi kastély mellett
(Forrás: saját fotó)

ide betérő vendégeit. Az étterem megtalálása és megközelíthetősége roppant egyszerű. A vendéglő mellett kerékpáros tárolók vannak elhelyezve, illetve használható akár a 15-20 méterre található Fertődi kastély kerékpár tárolója is. Teraszáról kiváló rálátás nyílik a kastélyra, ezzel is remek hangulatot nyújtva az étkezéshez. Fertőszéplakon térhetünk be, egy régi múltú étterembe, a

Polgármester étterem és panzióba. A kerékpárút nyomvonalától megközelítőleg 200 méterre található, a Polgármester Étterem és Panzió. A magyar és nemzetközi ételeket kínáló, à la carte étteremnek otthont adó létesítményen belül panzió is üzemel, melyek közül, mindkét szolgáltatást, színvonalasnak találták az itt járt vendégek. Az épület a

település belterületnek határán helyezkedik el, így nagyon csendes, nyugodt környezetet garantál. Az itt dolgozó személyzet értékelése szintén, rendkívül pozitív (INT-09).

1.6.2 Második szakasz: Fertőszéplak – Fertőboz

Következő, második vizsgálati szakasz, első útba eső települése, Hegykő majd a szakaszon belül, ezt követi Fertőhomok, Hidegség és Fertőboz (4. melléklet, 11. ábra).

Második szakasz		
Település	Idegenforgalmi létesítmény	Típus
Hegykő	Tornácos Étterem	étterem/vendéglő
	Café Lazuli	étterem/vendéglő
	Grund falatozó	étterem/vendéglő
	Party Pizzéria	étterem/vendéglő
	Nyerges Fogadó	étterem/vendéglő
	Kemencés Borozó Vendéglő	étterem/vendéglő
	Kerékbár reggeliző	étterem/vendéglő
	Levendula Apartman	panzió/apartman
	Regina Apartman	panzió/apartman
	Boot Haus	panzió/apartman
	Jádekő Apartman	panzió/apartman
	Natura Vita Apartmanok	panzió/apartman
	Hegykő Székely-Lak	panzió/apartman
	Marben Panzió	panzió/apartman
	János Bácsi Háza	vendégház
	Bodzavirág Vendégház	vendégház
	Völgyi Vendégház	vendégház
	Hipságh Vendégház	vendégház
	Kertész Vendégház	vendégház
	Melkes Vendégház	vendégház
	Rózsabarack Vendégház	vendégház
	Szt. Kristóf Vendégház	vendégház
	Márti Vendégház	vendégház
	Szalay Vendégház	vendégház
	Pető Vilmos Vendégház	vendégház
	Szanyi Vendégház	vendégház
	TK vendégváró	vendégház
Trilóméria Vendégház	vendégház	
Fertőhomok	László panzió	panzió/apartman
	Nefelejcs Apartman	panzió/apartman
	Szent Anna fogadó	étterem/vendéglő

	Aqua Termál Camping Vendégház	vendégház
	Márk Vendégház	vendégház
Hidegség	Szent András Fogadó és Pince Foki Apartman Gosztola Apartman	étterem/vendéglő panzió/apartman panzió/apartman
Fertőboz	Bozi Rozi Csárdá Foki apartman	étterem/vendéglő panzió/apartman

11. ábra: Idegenforgalmi létesítmények a második szakaszon

12. ábra: A Tornácos Étterem és parkolója
(Forrás: saját fotó)

Hegykőn található a Tornácos Étterem (12. ábra). Hegykőn sok magas színvonalú vendéglátó található, mégis kiemelkedik a településen a Tornácos Étterem. Csodás terasszal büszkélkedhet, ízletes magyar fogásokat szolgálnak fel, beleértve a magyar szürkemarha húsból készülő specialitásokat. Lehetőség van szállást is foglalni,

ahol medence, szauna, fitnessközpont és szépségszalon is rendelkezésre áll. Közvetlen a kerékpárút mentén helyezkedik el, jól karbantartott épületegyüttese és gyakorlatilag karnyújtásnyira vannak tőle, fontos turisztikai elemek, mint például Hegykő termálfürdője. Az első olyan vendéglátóhely az eddig vizsgált két szakaszon belül, mely

a kerékpáros közönségre fókuszál, a Kerékbár reggeliző (13. ábra), mely a kerékpárút mellett helyezkedik el közvetlenül. Nagy étel- és ital választék mellett napi menüvel is várják az itt megpihenő kerékpárosokat. Kerékpártárolók, nem csak néhány kerékpár számára elegendőek. A vendéglátóhely kialakítása fiatalos, letisztult képet ad.

13. ábra: Kerékbár reggeliző és terasza a kerékpárút mellett
(Forrás: saját fotó)

Legalább 25 m²-es teraszán nagyobb biciklitúra csoportok is elférnek. A terasz mentén húzódik a kerékpárút, így rendkívül érdekes, felüdítő tapasztalás lehet azok számára, akik a reggeli kávéjuk, frissítő italuk mellett nézik, az elsuhanó kerékpárosokat, a vendéglő teraszáról, Fertőboz településén, ugyan kevés az idegenforgalmi létesítmények száma, mégis a környék egy nagy múltú híres éttermének és panziójának ad otthont, a Bozi Rozi

14. ábra: Bozi Rozi Csárda épülete
(Forrás: saját fotó)

Csárdának (14. ábra). A kritikák alapján, egyedül a személyzet hozzáállásával nem voltak minden esetben megelégedve, viszont ételeik minősége rendben vannak (INT-10). Személyesen is többször étkeztem itt és mindig kellemes időtöltésnek bizonyult. Az étterem és a panzió körülbelül 200 méterre

helyezkednek el egymástól, a kerékpárút nyomvonalával párhuzamosan. Mindkét épület külső és belső állapota jó állapotú.

1.6.3 Harmadik szakasz: Fertőboz - Mörbisch határátkelő

Az utolsó vizsgálati szakaszon belül, található Balf és Fertőrákos települései (5. melléklet, 15. ábra).

Harmadik szakasz		
Település	Idegenforgalmi létesítmény	Típus
Balf	Krokodil Étterem	étterem/vendéglő
	Balfi Halászsárda	étterem/vendéglő
	Panoráma étterem	étterem/vendéglő
	Foki Apartman	panzió/apartman
	Kócsag Apartman	panzió/apartman
	Krokodil Panzió	panzió/apartman
	Gólyafészek Vendégház	vendégház

	Néher Vendégház Kastélyszálló	vendégház hotel/motel
Fertőrákos	Huber Étterem	étterem/vendéglő
	Noah Étterem	étterem/vendéglő
	Szűts Étterem	étterem/vendéglő
	Kőfejtő Étterem	étterem/vendéglő
	Kebab & Pizza Bar	étterem/vendéglő
	Puskás Kert étterem	étterem/vendéglő
	Park Betérő	étterem/vendéglő
	Kovács kocsmá	étterem/vendéglő
	Luca cukrászda	étterem/vendéglő
	Mithras Vendéglő	étterem/vendéglő
	Vad Virág Panzió	panzió/apartman
	Kamillé Panzió	panzió/apartman
	Huber Panzió	panzió/apartman
	Horváth-Ház Panzió	panzió/apartman
	Szitakötő Panzió	panzió/apartman
	Szentesi Panzió	panzió/apartman
	Nyugalom és titkok szigete panzió	panzió/apartman
	Brasch Apartman	panzió/apartman
	Kőbányasor Apartman	panzió/apartman
	Madárlátta Vendégház	vendégház
	Giczi Vendégház	vendégház
	Várfal Vendégház	vendégház
	Katalin Vendégház	vendégház
	Zöldike Kemencés Vendégház	vendégház
	Hanna & Emma Vendégház	vendégház
	Diana Vendégház	vendégház
	Kőfejtő Háza	vendégház
	Judit Vendégház	vendégház
	Németh Vendégház	vendégház

15. ábra: Idegenforgalmi létesítmények a harmadik szakaszon

(Forrás: saját fotó)

Gyógyvízéről híres Balfon, több lehetőség is adódik szállás és étkezés tekintetében, mégis szintén kimagasló hírnévvel rendelkezik közülük a nagy múltra vissza tekintő Panoráma étterem (12. ábra). Az éttermet üde, zöld park veszi körül, melynek nyugalma a vendégek is élvezhetik, ha a teraszon foglalnak helyet. Kiváló ételekkel, udvarias és barátságos személyzettel és persze mesés panorámával fogadják vendégeiket.

16. ábra: Panoráma étterem és parkolója
(Forrás: saját fotó)

A kerékpárúttól nagyjából 2 perces letérővel lehet megközelíteni. Kialakított kerékpártárolóinak köszönhetően, kitűnő lehetőséget nyújt, egy kellemes vacsora elfogyasztására az itt kerekezők számára.

A vizsgált kerékpárút és egy a harmadik szakasz, utolsó érintett települése Fertőrákos, mely a leggazdagabb az idegenforgalmi

létesítményekben. A település egyik leghíresebb étterme a Puskás Kert (13. ábra). A kerékpárosok számára, a település legvonzóbb éttermei közé tartozhat, tekintve azt is, hogy a kerékpárút mentén közvetlen helyezkedik el. Az étterem sörkertje (terasz), több régi kerékpárral, illetve kerékpárhoz fűződő tárgyakkal díszített, továbbá kerékpár kölcsönzésre is van lehetőség. Nagyszerű ételekkel és barátságos kiszolgálással fogadja, ide látogató vendégeit. A mindennapos éttermi kiszolgálás mellett, rendezvényeket is szerveznek, például esküvőket.

200 vendég is helyet tud foglalni, így a nagyobb létszámú túracsoportoknak is ideális lehet. Különlegességük, hogy az ételek nagy részét a vendégek előtt, úgynevezett látványkonyhában készítik el. Étlapjuk nagyon változatos, pont azért, hogy mindenki megtalálja magának azt az ételt, amit a legjobban illene az étkezéséhez. Érdeemes a

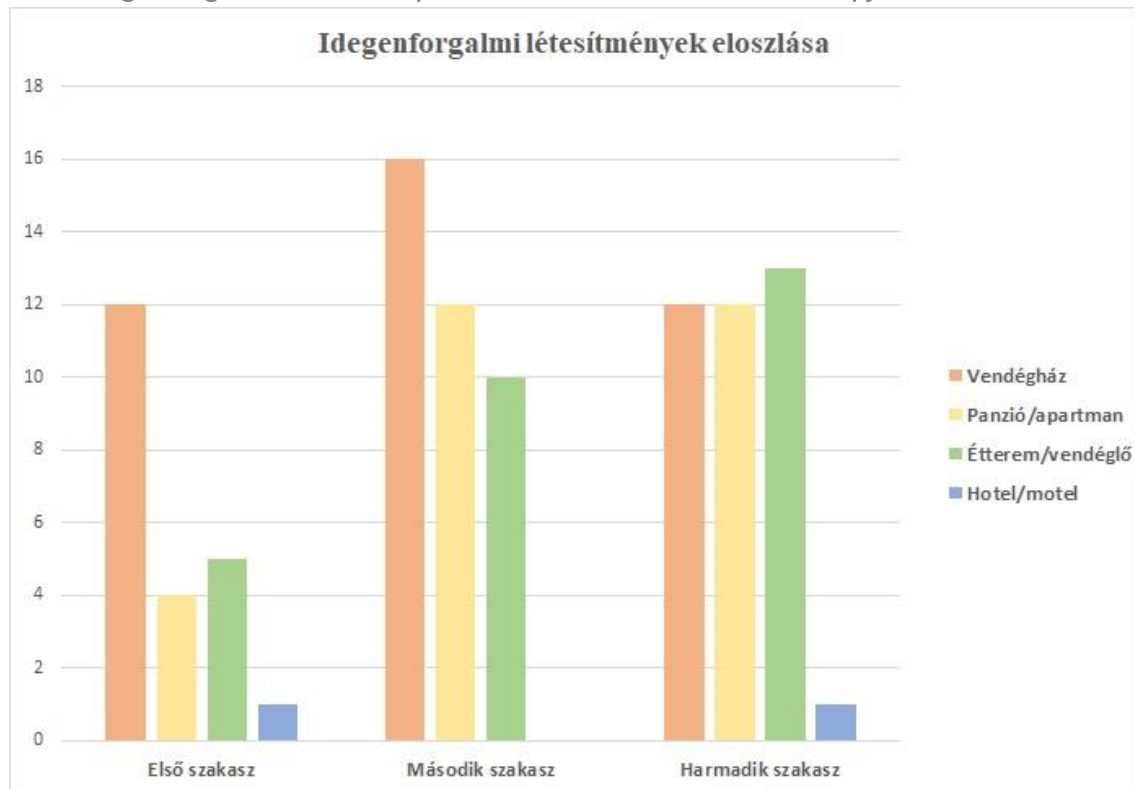
17. ábra: A Puskás Kert éttermének külső látképe

(Forrás: saját fotó)

településen szót ejteni egy panzióról, nevezetesen a Huber Panzióról. Igazán különlegesnek számít, olyan tekintetben, hogy az itt megszállók külön kérésére, térítés ellenében horgászatot, hajókirándulást, madármegfigyelést, borkóstolást, borvacsorákat,

valamint kenu- és szörfútúrákat is szervez (INT-09). Természetesen zárható kerékpár tároló is rendelkezésre áll a panzió területén belül. Az itt megszálló kerékpárosok a 19. századi hangulatot idéző belső térben különféle magyar ételeket is kóstolhatnak. Zárt udvarrészsel rendelkezik, így a biciklik tárolása teljesen biztonságos, lehetőség nyílik akár a városi sétára, vagy más egyéb tevékenységre, melyet kerékpár nélkül szeretnénk megtenni.

1.6.4 Idegenforgalmi létesítmények értékelése a három szakasz alapján

18. ábra: Idegenforgalmi létesítmények eloszlása a három szakaszon

Az idegenforgalmi létesítmények, felmérésének köszönhetően, megállapítható, hogy a négy kategóriába szeparált, idegenforgalmi létesítmény típusokon belül, a három szakasz mindegyikén, találkozunk azokra példákkal. Kivételt képez a második szakasz, ahol felmérésem során, nem találtam olyan hotelt, illetve motel-t, amely üzemelt volna. Az egész vizsgálati területen belül, több színvonalas idegenforgalmi létesítmény szolgáltatásai is igénybe vehetők. Ebben a fejezetben, elemzésre kerülnek a vendéglátói kategóriák száma, eloszlása az egyes szakaszokon belül, hogy melyik szakaszon milyen vendéglátói létesítmény dominál, illetve, hogy ennek vajon mi lehet a hátterében.

Az első szakaszon (18. ábra), nagyon szemléletesen látszik, hogy a területen a vendégházak erősen dominálnak, a szakasz idegenforgalmi létesítményei közül, több mint a felét teszik ki. Az éttermek száma viszonylag csekély, a másik két szakaszhoz képest, ami azért is meglepő mert turisztikai szempontból Fertőd, mint város, fontos részét képezik a Fertő-tájnak. A diagrammról továbbá leolvasható, hogy második helyen az éttermek/vendéglők állnak és ezeket követik a panziók/apartmanok. Alapvetően úgy látszik, hogy a vendégházak dominanciájából kiindulva, az első szakaszon, szívélyesebb vendéglátók lehetnek, a vendégházak intimebb szállásfogadási körülményei miatt.

Azonnal észre vehető, hogy a második szakaszon, jóval magasabb számban vannak jelen idegenforgalmi létesítmények (18. ábra). Ez természetesen, azzal is magyarázható, hogy a második szakasz több települést foglal magában, az előző szakaszhoz képest. Az első szakaszhoz hasonlatosan, a vendégházak itt is vezetnek a ranglétrát, ám már koránt sem akkora mértékkel, mint az előző szakaszon. Magasabb számban vannak jelen az éttermek/vendéglők és a panziók/apartmanok kategóriába tartozó létesítmények száma. Különbség az első szakaszhoz képest, hogy a második helyen, itt a panziók és apartmanok állnak. A következtetés tehát, hogy ebben a szakaszban, már nagyobb hangsúly helyeződött, az átutazó vendégközönségre, mégis továbbra is vezető mennyiségi pozícióban vannak a vendégházak, panziók és apartmanok, tehát fontos részét képezik a településeknek az idegenforgalmi elszállásolások.

Az idegenforgalmi létesítmények összeségét tekintve, a második és harmadik szakasz között, nincs látványos különbség, ami azért is érdekes, mert a harmadik szakasz két település, Balf és Fertőrákos belterületi részeit érintik. Ebben a szakaszban, a vezető kategória, az éttermek és vendéglők voltak, míg a vendégházak és a panziók/apartmanok megegyező számban vannak jelen. A harmadik szakaszon, szintén megállapítható, hogy az előző szakaszokhoz képest, fontos a szállás biztosítás a vendég közönség számára, de már nagyobb hangsúly kerül az átutazókra, az éttermek és vendéglők száma végett.

1.7 Látványosságok és fontosabb turisztikai célpontok

A vizsgált kerékpárút nyomvonala mentén, számos látványosságot tekinthetünk meg, kisebb és nagyobb letérőkkel az útvonalról, vagy jó esetben, közvetlen a kerékpárút mentén (6. melléklet). Ezek közül, több olyan helyszín is akad, ahol akár egész napos

elfoglaltságra nyillik lehetőség. A fejezet során, a környező településekről, így például Sarródról, és Nagycenkről, melyeken közvetlenül nem halad át a vizsgált kerékpárút, szintén említésre kerülnek olyan látványosságok, melyek nem csupán helyi, de országos szinten is, nagy eszmei értékkel bírnak.

19. ábra: A Fertődi Eszterházy kastély, a főbejárat előtt

(Forrás: saját fotó)

Fertőd nevét meghallva, talán mindannyiunk számára, elsőként az itt álló, 18. században épült, barokk stílusú, Eszterházy kastély (19. ábra) jut eszébe. A környék egyik, ha nem legfontosabb építészeti műemléke, rendkívül fontos örökség, országos szinten. Az utóbbi években megnőtt a kastélyra fordított anyagi keret összege, így komplett

restauráláson esett át az épületegyüttes és az újítások még ma is folynak. A belső termek a palota fénykorait idézik vissza, melyeket bárki megtekinthet belépődíj kiváltásának fejében. Természetesen a hozzá tartozó kert is megtekinthető, benne a Rózsa és Levendulakerttel egyetemben. A kastélytól távolabbi kertrészeken, kerékpárosan is közlekedhetünk, mivel ezek az utak murvás, kavicsos borításúak. A kerékpárúttól néhány méterre található a kastély fő bejárata. A kerékpárok tárolására van lehetőség, a kastély épített részeinek megtekintése esetén. Fertődön továbbá érdemes megtekinteni, Szent Kereszt Felmagasztalása templomot, amely a római katolikus egyházhoz tartozik

Sarród városába, a legfontosabb látványosság, a Kócsag vár (20. ábra). Sarród északi részén épült 1993-ban a Kócsagvár, a Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóságának székhelye. Magyarország legnagyobb náddal fedett épülete. Aulájában az állandó kiállítások mellett időszakos- és vándorkiállítások váltják egymást. A Kócsagvár a nevét a helyi madárvilág jellemző képviselőjéről, a nagy kócsagról kapta, amely a magyar természetvédelem, valamint a Fertő-Hanság Nemzeti Park címerállata. A Kócsagvár nem csupán igazgatási központ, hanem tudományos műhely és turisztikai centrum is. A település Fertődről megközelíthető, a kerékpárút

20. ábra: Sarródi Kócsagvár bejárata
(Forrás: saját fotó)

mentén, táblával jelzett az iránya, így az odatalálás nem okozhat problémát (INT-11). A Fertő-Hanság Nemzeti Parkban, Sarród település szomszédságban található Lászlómajor, ahol az Esterházyak egykori gazdasági központja helyezkedett el. 2012 nyara óta, megújulva fogadja az ide látogató kirándulókat. Az interaktív, élővilággal és a régi mesterségekkel foglalkozó kiállítások mellett egy fűszernövénykertnek és régi magyar háziállatoknak ad helyet a majorság (INT-2). Megtekinthetők a Fertő-tájon és a Hanságban egykor virágzó gazdaságok, az Esterházy majorok mindennapjait bemutató hagyományos gazdálkodási formák, ránk maradt képi és tárgyi emlékek. Interaktív módon betekinthetünk a jelenbe, a minket körülvevő természeti környezet jellemző élőhelytípusaival ismerkedhetünk meg (INT-02).

Fertőszéplakon a magyar falusi kultúra jegyeit hordozó, tájházak állnak, melyekben lehetőségünk nyílik, vezetés keretén belül megtekinteni, az épületek belső tereinek kialakítását, illetve konyhai, házban használatos eszközök kerülnek bemutatásra. Egy érdekes tapasztalatszerzés lehet, azok számára, akiket lázba hoz a múlt szellemisége, berendezkedése. A településen, a tájházakhoz hasonlóan, a kerékpáros út mentén

helyezkedik el a Vasúti lámpa múzeum, ahol rendkívül részletes és izgalmas történetekkel társítva kerülnek bemutatásra, a lelkes tulajdonosnak köszönhetően. A Széchenyi kastély mellett, 2021-ben megnyílt, Peisonia Látogatóközpont, amely átfogó képet ad a Fertőpart természeti, épített és kulturális örökségéről (INT-11). A látogatók a fertőszéplaki Széchenyi-kastélyban kialakított installációk segítségével áttekinthetik a térség kínálatát, útbaigazítást kaphatnak a turisztikai lehetőségekről.

Hegykő szempontjából és a környék gyógyvízzel rendelkező élményfürdői közül a legfontosabb turisztikai létesítmény a Sá-Ra Termál fürdő (21. ábra). Hideg és melegvízű medencékkel, étkezőablakokkal ellátott, továbbá igénybe vehető szauna, szolárium, illetve szakképzett masszörök is várják az ide látogató vendégeket. A fürdőhöz tartozik, egy a kempingezésre kijelölt hely is. Összeségében a fürdőt és a hozzá tartozó

**21. ábra: SÁ-RA Termálfürdő bejárati kapuja,
Hegykő**

(Forrás: saját fotó)

szolgáltatásait kielégítőnek ítélték, környezetét nyugodtnak, békésnek írták le. Mivel többszöri alkalommal, én is jártam a fürdőbe, ezt személyesen én is jó szívvel tudom ajánlani, bármilyen korosztály számára. A kerékpárúttól alig 150 méterre található. A településre látogatók, továbbá megismerhetik a hegykői Csipkeházat, melyben egy egyedülálló csipkegyűjtemény került bemutatásra. A falu szívében lévő, több mint 100 éves ház maga is különlegesség, ritkaságnak számító kemencéivel és tisztaszobáival. A látogatók időutazást tehetnek a házban, felidézhetik a gyermekkori élményeket. A hegykői Csipkeház, csoportos látogatással a téli időszakban is elérhető, előzetes bejelentkezéssel (INT-13).

A kerékpárút Fertőhomoki szakaszán, egy tájház gazdagítja a települést. A tájház azért hozták létre, hogy bemutathassák a falu saját kultúrájának értékeit, s hagyományait

(INT-12). A tájház bemutatásán kívül, évente megrendezésre kerülnek a hagyományőrző kézműves programok, melyek évről évre, több látogatót vonzanak, sikerességük végett.

Hidegségen egy 1820-ban, Sopronba öntött haranglábat tekinthetünk meg. Értékét az is nagyban növeli, hogy az országban az elsőként öntött harangok között volt. A harang mai napig az eredeti felfüggesztésén lóg (INT-12).

Nagycenk településén, a legfontosabb épített műemlék, a Széchenyi kastély (22. ábra). 1741-ben kezdte el építeni a Széchenyi család, az elkövetkező száz évben szinte mindegyik generáció átépített valamit a kastélyon, míg Széchenyi István gróf idején nyerte el a ma is látható arculatát. Eredetileg barokk stílusban épült, majd a többszöri átépítés után egyre jobban klasszicizálódott (INT-13). A kastély középső részében

22. ábra: A külső megújulás alatt álló, nagycenki Széchenyi Kastély
(Forrás: saját fotó)

található a Széchenyi István Emlékmúzeum. Az emlékkiállítás a Széchenyi család történetét és a legnagyobb magyar életét és munkásságát mutatja be. A földszinti tárlaton megismerhetjük Széchenyi István életének jelentősebb állomásait, számos, érdekes, eredeti tárgyi emlékekkel fűszerezve. Az emeleten a gróf munkásságát tekinthetjük át, a Lánchíd építésétől a dunai hajózáson keresztül a lótenyésztésig. Extraként megnézhetjük

még a nagyszabású ipar- és technikatörténeti kiállítást is. Érdekes a kastély keleti szárnyában lévő gyönyörű istállókba is bekukkantani (INT-13). A kastély 2021-ben nem volt, illetve lesz látogatható, a felújítási munkálatok végett. Az 1972-ben épült nagycenki Széchenyi István Múzeumvasútban a Kiscenk a dízel nevű gőzös, valamint a mögötte sorakozó, kívül-belül megújult, századfordulós hangulatú kocsik nosztalgiautazásra várják a vasút szerelmeseit (INT-13). A vasút Nagycenk és Fertőboz között húzódik, a Széchenyi-kastély közelében található. Bár a múzeumvasút vonala mindössze 3600 m hosszú, a fiatalok és a felnőtt „vasútbarátok” körében nagy népszerűségnek örvend (INT-13). A települést, kerékpárral a legegyszerűbben Hidegségről érdemes megközelíteni, a az útmutató tábláknak köszönhetően, ez nem jelenthet problémát.

Fertőbozon található a Glóriett kilátó, ahonnét a Fertő tó és nádasainak csodálatos panorámáját vehetjük szemügyre. A Gloriette-kilátón állva a Fertő vidék szépségében gyönyörködhetünk. Történetét ismerve az 1800-as évekbeli Napóleoni háborúk idejére képzelhetjük magunkat, a klasszicista építészeti stílusa kiemeli a kilátók népes táborából (INT-13).

Az utolsó település Fertőrákos. Fertőrákosra érve az első építészeti látványosság a Püspöki palota épülete. Sajnos az idők során az épület nem megfelelő karbantartása miatt, omladozó falak jellemzik, s az épületet zárva tartják. Az online kutatás alapján, volna igény a hely látogathatóságára. A Kristály Múzeum, szintén egy lelkes gyűjtő végett születhetett meg. A kiállított darabok, Magyarország különböző pontjairól származnak (INT-14). A község központi részén, található egy pellengér, azaz szégyenoszlop, mely 1530 óta itt áll. Értékét nagyban befolyásolja, hogy ez az egyetlen pellengér Magyarországon, amely eredeti helyén maradt fenn (INT-15). A település egyik legfontosabb helyszíne a kőfejtő. 12-15 millió éve a Pannon-beltenger volt itt az úr. Ebből ülepedett le a lajtamészke. A rómaiaktól kezdve 1948-ig bányászták, és a sajátos bányaművelés következtében nyerte el a Kőfejtő mai, oszlopcsarnokos alakját. Turisztikai látványosság, geológiai, őslénytani, botanikai különlegesség, színházi- és

23. ábra: A kőfejtő bejáratánál álló fogadóépület és parkolója

(Forrás: saját fotó)

operaelőadások, rendezvények díszlete (INT-13). A Fertőrákosi kőfejtő esetében még a 20. század elején lettek figyelmesek kiváló akusztikájára. Ezt követően végül a század második felében már előadószínpadot, s nézőteret létesítettek a barlang egyik termében. Az Európai Unió támogatásával, a ma korszerűen felszerelt színház, rendszeres előadásokkal várja a kulturális kikapcsolódásra vágyókat, továbbá tanösvény kiállításon vehetnek, részt az ide látogatók. A kőfejtő mindezen felül, folyamatos programokkal várja a családokat, tanulói osztályokat illetve az olyan érdeklődőket, akik egy tanösvény kiállítás során még több érdekességet és látványosságot szeretnének meg tapasztalni a környező természeti értékekről. A felújított helyszín és hozzá tartozó infrastruktúra révén a kerékpárok ideiglenes tárolása, kerékpártároló által biztosított, így kiváló lehetőségnek bizonyul, akár egy rövidebb, illetve hosszabb pihenő, letérőként (23. ábra).

A településen egy túravasút közlekedik, illetve egy ingyenes állatsimogató is található. A településhez tartozó, történelmi örökségünk, a Mithras-szentély, Fertőrákos és az ausztriai Fertőmeggyes között vezető kerékpárút melletti, római kori temploma. Az 1866-

ban felfedezett, Stornó Ferenc által feltárt szentélyt 1989-ig a vasfüggöny szigora zárta el a külvilágtól (INT-13). Tökéletes kirándulócélpont gyalogosan vagy kerékpárral is.

Ha szeretnénk többet megtudni

24. ábra: A Mithras szentély köré épített védőépület
(*Forrás: fertokirandulas.hu*)

a szentélyről és annak titkairól, akkor érdemes szervezett programra bejelentkezni.

Természetesen, az itt említetteken túl, a Fertő-táj rendkívül gazdag, táji és kulturális értékekben, így én azokat az elemeket dolgoztam fel, amiket a legfontosabbnak éreztem. Összeségében elmondható, hogy itt kiránduló emberek számára, számos lehetőség kínálkozik.

1.8 Programok, rendezvények és egyéb lehetőségek

Az vizsgálati területem által, magába foglalt településeken belül, számtalan lehetőség nyílik a minőségi időtöltésre, több helyen szakszerű vezetéssel történő programok, rendezvények zajlanak. A programlehetőségek között, a múzeumi jellegű lehetőségeken kívül, ismertetésre kerülnek hagyományőrző, tanösvényes, vízi evezési lehetőségek és még más fajta programlehetőségek. A fejezetben, a kerékpárutat nem közvetlenül érintő települések által nyújtott programlehetőségek közül, is ismertetésre kerülnek. A vizsgálat során, elsődleges szempontnak tekintettem, hogy a kerékpárosok számára kedvező lehetőségeket soroljak fel. Természetesen, a felsoroltakon kívül, számos más lehetőség is nyílik a régióba, tekintve, hogy a vizsgálat során, főként az alapterületem közelében igyekeztem vizsgálni.

A Fertődi kastély restaurált termeibe, vezetés kíséretével nyerhetünk betekintést. A 2019-ben elindult koronavírus járvány miatt kialakult, különleges helyzetre való tekintettel, a Fertődi kastély virtuális módon mutatta be az épületegységhez tartozó részeket. A virtuális körpanorámás séta alatt, például a nyári ebédlőben, a Haydn-teremben és az Apollo-teremben, a kápolna épületében stb. is bemutatásra kerültek. Természetesen a vírus enyhülésével, a személyes látogatásra ismét lehetőség nyílt. A kastély, ezen felül lehetőséget biztosít esküvők, üzleti rendezvények, illetve családi, vagy zár körű rendezvények lebonyolításában (INT-16).

A tájházakban Fertőszéplakon, az oda látogatók számára, egy látogatóbarát bemutató helyet hoztak létre. Programjaik célja, a hagyományok megismertetése, s azok megőrzése, a régi eszközök és módszerek megismertetése. A szoros együttműködés és kemény munka révén, egy közösségi helyé alakult a létesítmény, mely a turisták számára is egyre növekvő vonzerővel bír (INT-17).

Fertőhomok tájházában, a rendszeres látogathatósága mellett, családi programokat szerveznek, mint például az évente, megrendezésre kerülő kézműves napokat. Továbbá a helyiek számára, fontos közösségi helyszínné avanszálódott tájházban, a pünkösddőlés, a diófesztivál, a falunapok itt kerülnek évenkénti lebonyolításra (INT-12).

A programok tekintetében, talán a legtanulságosabb és a legjobb módja annak, hogy alaposabban megismerjük a Fertőtáj kultúráját, a tanösvényeken való túrázás. Ezek a tanösvények, a Fertő-Hanság NP által képviselt, korunkban egyre magasabb figyelmet kapó, ökoturizmus részeként vannak jelen. További pozitívumként említhető, hogy akad olyan tanösvény, melyet akár kerékpárral is bejárhatunk, így szerves részét képezheti, egy kibővített kerékpáros kirándulásnak. A következő sorokban, ezen tanösvények kerülnek részletesebb bemutatásra, illetve a 6. mellékletben is feltüntetésre kerültek, egyes tanösvények.

A Sziki Őszirózsa Tanösvény, a szikes puszta és tavak életközösségével, valamint a régi magyar háziállatoknak a védett területek megőrzésében és hasznosításában betöltött szerepével ismerkedhetnek meg a tanösvény látogatói. Az útvonal a magyar szürke marháival, a rackajuhaival és a házi bivallyal legeltetett szikeseken vezet végig a túrázókat, érintve a sekély vizű szikes tó-kat. A Sarródtól 7 km-re északra elterülő szikes

pusztai területen vezető tanösvény egy közel 4 km hosszú túraútvonal, melyet gyalogosan és kerékpárral egyaránt megtehető. Kiindulópontja a Sarród - Fertőújlak útvonalon, a Hansági-főcsatorna zsilipjénél található. A tanösvényen a tájékozódást és az információszerzést táblákkal biztosították (INT-02).

A Lajta-hegység nyúlványaként ismert Fertőmelléki-dombsornak az egyik értékes területe a 412 ha területű Szárhalmi erdő, ahol a Gyöngyvirág Tanösvényen túrázhatunk végig. A tanösvény a Szárhalmi-erdőre jellemző nagy tömegben nyíló, illatos májusi gyöngyvirágról kapta a nevét. A kényelmes turistautakon vezető tanösvény mintegy 3,5 km hosszú és a mészkedvelő, karsztbokor-erdő jellegű erdőtársulások élővilágát mutatja be. Körútja a Tómalom-fürdő bejáratától indul. A teljes útvonal megismerése 1-1,5 órát igényel. Sopronból a Gyöngyvirág Tanösvény fogadóállomásához, az országúton, Fertőrákos irányába lehet eljutni. Az országúton Sopronkőhida előtt, mintegy 200 méterrel kell letérnünk a Tómalom fürdőhöz. Parkolási lehetőség biztosított (INT-02).

A Fertő nyugati oldalán a nádasok, a csatornák és a nádasba záródott belső tavak élővilágát, egy evezős túra keretein belül, 6 km hosszan van lehetőség megtekinteni a Vízi rence túra útvonalon (AKTÍV,2021,9. oldal). Az útvonal nyomvonala a Fertő összefüggő, sűrű nádasába vágott közlekedő csatornáin haladva viszi be az érdeklődőt egy szinte zavartalan világba, a Csárdakapui-csatorna és a Kláder-tó közötti részre, ahol a figyelmes szemlélődőt megannyi csoda várja (INT-02). A túra a Csárda-csatorna bejáratától indul, amely Balf és Fertőrákos települések között található, kerékpárral is egyszerűen megközelíthető.

A fertőrákosi kőfejtő nemcsak egy mára már letűnt világnak az emlékhelye, hanem egy ma is mozgalmas, különösen értékes növény- és állatvilágnak az otthona. Itt található a Kövi Benge Tanösvény, amely a maga 300 m hosszúságú tanösvényén a Püspöki kőfejtő területén a kőfejtő geológiai, zoológiai és botanikai értékeit mutatja be. A kilátórészen a fertői panoráma mellett a pannon lejtősztyeppekre jellemző, a környezeti adottságokhoz alkalmazkodott, változatos növényvilágban gyönyörködhet a látogató. A botanikai ritkaságnak számító és a tanösvény névadójának választott Kövi Benge mellett más különleges értékek is megfigyelhetők itt. A tanösvény belépődíj fizetésével látogatható. (INT-02)

Érdemes megemlíteni a Baraka Világjáró Utazási Iroda Kft. által kínált lehetőséget, melyben egy a Fertő tavat megkerülő teljes, 2 napos túrát, vezető kíséretében kínálnak fel. Az út során több olyan helyen tartanak pihenőt, ahol gyönyörű kilátások fogadják a turisták szemeit. A két napos túra során, egy ausztriai hotelben szállnak meg a résztvevők, és másnap reggelit kapnak. A program, kerékpár és csomagszállítást beleértve, 55 000 forintba kerül (INT-18).

1.9 Jelenlegi és tervezett fejlesztések

Ebben a fejezetben, azokkal a jelenleg folyó, illetve a közeljövőben megvalósulni látszó fejlesztési tervekkel és projektekkel foglalkozok, melyek kisebb, illetve nagyobb hatással befolyásolják a Fertő táj turisztikai értékeit. Azon tervek, melyek a kerékpáros turizmusra, jelentősebb szintben vannak befolyással, részletesebb elemzést kaptak.

Az ezt megelőző fejezetekben már szó volt a kerékpáros pihenőkről és kerékpárútszakaszok javításáról. 2021-re ezek a fejlesztések mind elkészültek, a pihenőket átadták. A fejlesztés által, a vizsgált kerékpárútszakaszon elhelyezkedő településeken, kivétel nélkül mindenhol található kerékpáros pihenő. Ezek felszereltsége településenként eltérő, azonban az alaplátorok, mint például a pad és asztal, szemetes, megtalálhatók ezekben a pihenőkben. Egyes szakaszok különleges funkcióval beépített eszközöket is tartalmaznak, ilyen például a balfi ivókútnál található pumpa.

A legnagyobb változást hozó fejlesztés, a Fertőrákos felől megközelíthető vízitelepet, A telep és hozzá tartozó épületei, stégjei és épített elemei az idő múlásával lehasználttá váltak. Népszerűségének csökkenését továbbá az is növelte, hogy 2017-ben a Fertő tó jelképévé vált, nádtetős cölöpházak között tűz ütött ki és ezek jelentős részét elemésztette a tűz. Ezért a felelős személyek belátták, hogy a vízitelepen drasztikus változásokra van szükség. A Fertő tó partján lévő Sopron-Fertő Vízitelep környezetének fejlesztése több tíz milliárd forintból, az ország legnagyobb vidéki turisztikai fejlesztéseként, 100%-os kormányzati támogatással valósul meg (INT-19). A beruházás célja, hogy a korábbi Vízitelep területének kibővítésével magas színvonalú, közösségi célú turisztikai vonzerőt jelentsen a helyi, a hazai és a külföldi látogatók számára egyaránt. A beruházás célja, hogy a Fertő tavi turisztikai központ gazdag funkciós - és családi jellegű programkínálatával egész évben lehetőséget nyújtson a szabadidő aktív eltöltésére,

egyben vonzó és versenyképes alternatívát kínáljon a tó osztrák oldalának üdülőhelyei mellett. A fejlesztés részeként közösségi terek jönnek létre, emellett új utak, kikötők, horgászhelyek épülnek majd (INT-19). A Fertőrákosról bevezető keskeny és balesetveszélyes bekötőút biztonságossá válik a kerékpárosok és a gyalogosok számára is. A fejlesztés fontos eleme a teljesen megújuló strand. A vitorlás sport további népszerűsítése és az utánpótlás bázis kiszélesítése érdekében egy olyan vízi sport központ is létrejön, amely magába foglal egy utánpótlás nevelő centrumot, hogy a komoly hagyományokkal rendelkező vitorlás sport még több gyerek számára elérhető legyen. A beruházás részeként létrejövő közösségi sportközpont az aktív kikapcsolódást kedvelőknek kínál majd lehetőséget. A Fertő tó fejlesztésének egyik leglátványosabb eleme az Ökocentrum lesz (INT-19). Természetesen emellett se szabad elmenni szó nélkül, hogy ennek a fejlesztésnek, megannyi kritikusa és bírálója is akadt. Az ő álláspontjuk többek között, hogy az említett beruházás mértéke, nem arányos az idegenforgalmi igényekhez mérve. Személy szerint úgy gondolom, hogy mivel a magyarországi Fertő-tó, egyetlen kiépített turisztikai strandövezete, a Sopron-Fertő Vízitelep, így országos viszonylatba nézve, úgy vélem, hogy indokoltak a beruházás által megtervezett építkezések, fejlesztések. A másik égető problémát a természet károsító hatások jelentik, melyeket visszafordíthatatlannak és rendkívül károsnak ítélték meg a beruházás ellenzői. A projekt kidolgozásának folyamatában, több természetvédő szakember is részt vett. Én úgy gondolom, hogy természetesen az elkerülhetetlen lenne, hogy az ottani élővilág, semmilyen hatását ne érezné meg ezen beruházásnak, viszont ezt a hatást a szakemberek a lehető legkisebbre igyekeztek redukálni.

2. A kerékpárút és környezetének értékelése, vizsgálati eredményei

A vizsgált kerékpárútszakasz felmérése során, többszöri kerékpáros terepbejárást tettem, melyek során megfigyeltem, mértem, elemeztem és értékeltem ezek összeségét. A különbségek átláthatósága végett, ebben a fejezetben, a vizsgált kerékpárútát, három szakaszra osztottam és ezen belül is további részekre tagoltam. A következő alfejezetekben, a három szakasz jellemzőit, személyes meglátásaimat és véleményemet fogom részletesen ismertetni, valamint általános áttekintést nyújtok a Pamhagen határ átkelőtől a Mörbisch-i határig terjedő kerékpárútszakasz és környezetének állapotáról és minőségéről. Értékeltem a burkolat minőségét, az árnyékoltsági szintet és a kilátást, mindezt egy pontozási rendszer szerint (7. melléklet). A pontozási rendszer egy 1-5-ig

terjedő intervallumon belül került megállapításra, ahol az 1-es a legrosszabb állapotot, míg az 5-ös a legjobbat jelöli. A fentebb említett három paraméter mellett, megállapításra került, az egyes szakaszokon belüli, szakaszok hossza, a kerékpárút szélessége, vonalvezetése, a lényeges autópályák általi útkeresztezések és végül, kerékpárút terepszintje a járműforgalmi úthoz viszonyítva. A fejezetekben továbbá leírásokat, meglátásokat is hozzá adtam, a terepbejárásimról összegyűjtött tapasztalatok alapján

2.1 Első szakasz: Pamhagen határátkelő - Fertőszéplak

25. ábra: Pamhageni határátkelő
(Forrás: saját fotó)

járműforgalmi kereszteződés szegezi a kerékpárutat (25. ábra), ahol a kerékpáros átkelés, szintén felfestett jelzéssel megoldott. A burkolat itt egy kissé töredezett. A kerékpárút szélessége 200 cm, egészen Nyárligetig. Keskeny, de mindemelett két kerékpár, el tud haladni egymás mellett, kisebb odafigyeléssel. A domináns mezőgazdasági tájhasználatból adódóan és a kerékpárút fiatal kora végett, az út környezetében kevés fás szárú növény található, facsoportokat, csak a távolban vehetünk észre, így az árnyékoltság itt alacsony. Továbbá, sajnos az út menti árkokba, nem ritka az elszórt hulladék. Ezek főként az autós forgalom által

A kerékpárút első szakaszán, határozottan kijelenthető, hogy a kerékpárút színvonalas minőségű. A néhány éve elkészült aszfalt burkolat, kifogástalan állapotú, felfestései jól láthatóak. A felújított szakasz Nyárliget belterületének széléig tart, ez kerekítve 3 kilométer hosszúságú, és végig a járműforgalmi úttal párhuzamosan halad. A szakasz végéig egy

26. ábra: Fátlan kerékpárútsáv Fertőd felé
(Forrás: saját fotó)

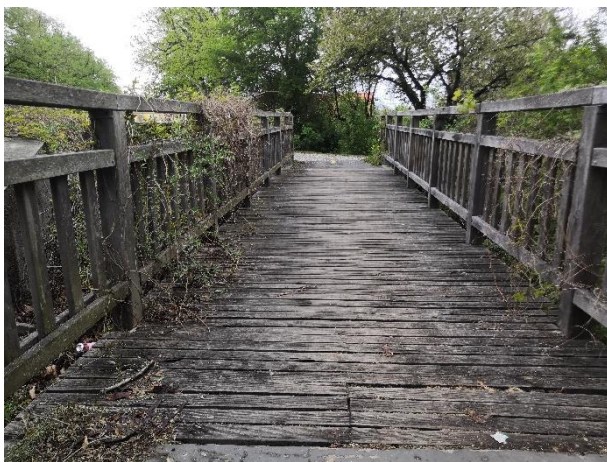
kerülnek kiszórásra járművekből, de sajnálatos módon, kiöntéses szemétkupaccal is találkoztam a felmérések során. Nyárligetnél, a kerékpárút rácsatlakozik, a régebbi építésű, szélesebb úthoz, ahol is a szélesség 240 cm-re emelkedik. A felfestések, idősebb kora miatt, halványabbak, de jól láthatóak. Ezen a szakaszon már több az út menti növényzet, ám ezek száma továbbra is csekély.

27. ábra: Nyárliget és Fertőd közötti szakasz
(Forrás: saját fotó)

Az útszakasz 4,5 kilométer hosszúságú, Fertőd határáig nézve, amely párhuzamosan halad az autópáttal. A Fertődig tartó útszakaszon, a fentebb leírtakon kívül, azt tapasztaltam, hogy bár lehet találkozni ismeretterjesztő táblákkal, például az Eszterházy kastélyról, de gyakorlatilag nincsenek olyan táblák elhelyezve, melyek tájékoztatnák az itt utazó kerékpárosokat arról, hogy az út során milyen látványosságokat, értékeket lenne érdemes még megtekinteni. A határtól a legközelebbi kerékpáros pihenő Fertődön található.

Fertőd kezdeti szakaszán, a felfestés, erősen lekopott, viszont a kerékpárút a településen megfelelően kitáblázott annak irányvonalival kapcsolatban, ezért nem okoz gondot az előrehaladás. A kezdeti szakaszok után, egész Fertőszéplakig, megtörtént a vonaljelzések

28. ábra: Megviselt fahíd, növényzettel benőve Fertődön
(Forrás: saját fotó)

átfestése, így az átkelés a keresztező autópáttakon, melyből 6 db van, megfelelően biztosított. A kerékpárút szélessége a településen belül több helyen is változik. A város és épületei, továbbá az út környezete rendezett, növényekkel tarkított, mint például dió, kőris, hárs, juhar. Több fasorral is találkozunk az út során, például juhar fasorral az Eszterházy kastély közelében. Összeségében elmondható,

hogy Fertőd városa egy olyan képet fest le elénk, ahol azt érezhetjük, hogy szívesen töltenénk el több időt itt. Úgy gondolom, hogy a településen, alapvetően jól megoldott a közlekedés a biciklisek számára. Néhány olyan rész található, ahol kevésbé rendezett a környezet, mint például a 28. ábrán, ahol látható, hogy a növényzet elkezdett ránóni hídra, ezzel roncsolva minőségét és esztétikáját, továbbá az itt használt faanyag is meglehetősen leharcolt, előregedett állapotban van.

Fertőszéplakon, a vasútvonali településválasztón áthaladva, a település első szakaszán, a fertői szakaszhoz hasonlóan, 240 cm szélesen, aszfalt burkolással folytatódik a kerékpárút, nagyjából 300-350 méterig, majd a kerékpárút burkolata térkőre vált. A térkövek téglatest formájúak, bézs színűek és az út szélessége 265 centiméter, a

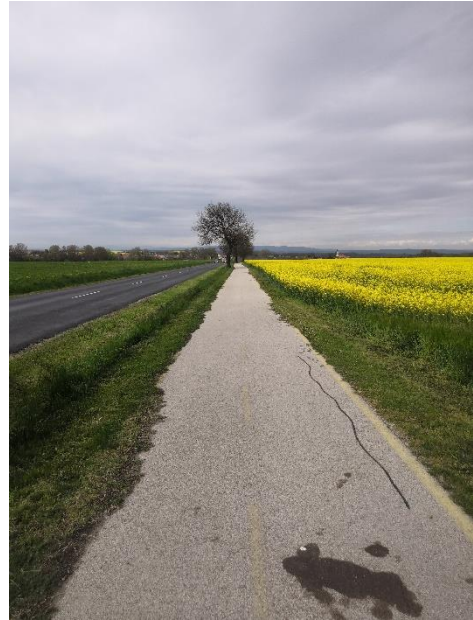
29. ábra: A kerékpárút rátér az autóútra Fertőszéplakon
(Forrás: saját fotó)

szegélyekkel együtt. Az autóút keresztezéseknél, sajnos a felfestések már nagyon kopottak, van, ahol már egyáltalán nem látszanak. Növényzet szempontjából az út menti részek gyérek, a lakóházak előtti utcafrontok zömében gyepesek, ritkák a cserjék, fák és ezáltal az árnyékoltsági szint is alacsonyabb. A Fertőhomoki templom mellett, a térköves kerékpárút rávezet az autós forgalom által használt úttestre (29. ábra). Ezen a szakaszon, jobban oda kell figyelni a kerékpárosoknak, a mögüjük érkező forgalom miatt. A biciklisek számára, nincs megfelelően kijelölt sáv az úton, csupán néhány kopott jelzés található, ellenben eltévedni szerencsére, senki se fog, mivel az EuroVelo13 kerékpárutak részeként, kitáblázott a kerékpárút nyomvonala a település teljes maradék hosszán. Kilátás szempontjából, ugyan látványos a dombtetőre épített templom az előrehaladás során, mégis kevésbé vonzó a falu jelentős részének utcaképe, a kevés növényzet végett.

A település végén, az út ismét visszatér a kiépített kerékpárútra, közvetlen az autótú vonala mellé, ahonnan Hegykő felé vezet tovább.

2.2 Második szakasz: Fertőszéplak - Fertőboz

A Fertőszéplakot és Hegykőt összekötő szakaszon (30. ábra), nem történtek felújítási munkák, illetve karbantartási munkák az elmúlt évek során. Az út széle néhány helyen repedezett, felfestése csupán néhány szakaszon mutatkozik, halványan. Szélessége 265 cm, Hegykőig az autótú mentén halad egy síkban, nyugati irányba. Alapvetően az útszakasz legtöbb részén, kevés a cserje és a fás szárú növényállomány. Ennek ellenére, a növényzet hiánya miatt, csodálatos tájkép tárul az itt kereköző szemé elé, ahogy tiszta időben, Ausztria hegyvonulatait látja, sőt az útszakasz néhány részén, akár a Fertő tavat is. A szakaszon található egy pihenőhely, két paddal, egy asztallal

30. ábra: Fertőszéplakot és Hegykőt összekötő szakasz
(Forrás: saját fotó)

31. ábra: Kerékpáros (bal) és gyalogos út
(Forrás: saját fotó)

a padok között, egy információtáblával és egy kereszttel. Véleményem szerint, a pihenőhely, funkcióját ellátja, azonban az itt megpihenők, sajnos nem tudják hova dobni hulladékukat, szemeteskuka hiánya végett. Másrészt, mivel ez az első pihenőhely, a településen kívül a kerékpárosok számára, így nagyobb forgalom esetén, maximum három, négyen tudnak itt egyszerre kényelmesen leülni.

Hegykő településéhez érve, a kerékpárút ismét térkővel burkolt szakasza következik. A szűkösebb utca miatt, a kerékpárút felezve lett kialakítva a gyalogos út mentén, ahol a bordó térkő a kerékpárosok és a szürke a gyalogosok sávját jelzi, szélességük 200-200 cm (31. ábra).

A település központjától, a térkövet felváltja az aszfalt burkolás, ahol egy bizonyos szakaszig, nagyobb odafigyelés szükséges, mivel gyalogosok is használják, ezen részt. Szélessége változó, 230-250 centiméter, Hegykő végső szakaszain 300 centiméter szélesre növekszik. Az aszfaltos szakaszok bizonyos részeinél, az utak újrafestettek, ellenben jelentősebbek azok a részek, ahol ez megújulás, még nem valósult meg. A településen az autót kereszteződésekénél, melyek száma 7, a felfestések állapota rendben van, jól látható. A kerékpárút végig a főút mentén halad, azzal egy síkban. Rendezett épületek, szép utcafrontok, zöld parkok jellemzik az út környezetét. Fertődhez hasonlóan, rendezett, vendégszerető település képét tárul elénk, az itt való áthaladás során. A növények között találkozhatunk, hárssal, ezüsthával, juharral, dióval, nyárfával. A kerékpárút elhelyezkedése a falun belül, az idegenforgalmi létesítmények közelsége végett, kiváló.

Hegykőhöz hasonlóan, Fertőhomokon szintén közvetlenül az autót mentén helyezkedik el a kerékpárút, azzal egy síkban. A szűkebb utcából kifolyólag, a szögletes homokóra alakú térkővel burkolt kerékpárút, keskeny, 170 centiméter széles, ezért az egymást keresztező kerékpárosoknak lassítaniuk kell, az elhaladás pillanata előtt, hogy elkerüljék

32. ábra: Fertőhomok központja felé, háttérben a Szt. Anna templom

(Forrás: saját fotó)

az esetleges veszélyes ütközést. A burkolt szakasz a falu teljes hosszán, a faluközpontot leszámítva, kitart, ami 1,2 kilométert foglal magába. A szűk utca miatt, az utcafrontokat a járda és a kerékpárút foglalja el, csak néhány kisebb növény telepítése volt lehetséges a két út között. A meglévő növényzet gondozott és rendezett állapotú. Érdekes, hogy a faluban erősen dominálnak az örökzöld tűlevelű növényfajok, mind a közterületi és a lakóházak kertjeinél. Találkoztam tujával, ciprussal, ezüsthával, szerb luccsal. A település teljes kerékpárút szakasza térkővel burkolt. Az autót keresztezéseknél, hiányosak a felfestések. Alapvetően ez nem jelent akkora problémát, hisz a település lakói

már hozzá szoktak az itt átkelő kerékpárosokhoz. Úgy gondolom a falu adottságaihoz mérten, látvány tekintetében rendben van.

Fertőhomok településről az út Hidegség felé folytatódik. A kerékpárút, ismét kiszélesedik és aszfalt burkoltra vált, szélessége 250 centiméter és az autóút mentén halad továbbra is, viszont akár 100 centiméter bevágással az járműforgalmi úthoz képest. A burkolat

33. ábra: Fertőhomok és Hidegség közötti szakasz
(Forrás: saját fotó)

valószínűleg a Fertőszéplak és Hegyköt összekötő szakasszal egy időben készülhetett. A felfestések ezen a szakaszon alig láthatóak, csak néhány helyen, szinte teljesen kikopott az útszakasz korából adódóan. Az út mentén majdnem a teljes szakaszon Hidegségig, végéig sűrű, fás növényzet kíséri a kerékpárosokat (33. ábra), amely rendkívül kellemes, hűvösét ad kerékpáúton utazó emberek számára. Találkoztam dióval (*Juglans regia*), fehér akáccal (*Robinia pseudoacacia*), nyárfával ('*Populus*'), de cserjék közül például fekete bodza (*Sambucus nigra*) és vadrózsa (*Rosa canina*) is a szemem elé került. Sokat emlegetett szakaszcsoportról beszélhetünk, mivel

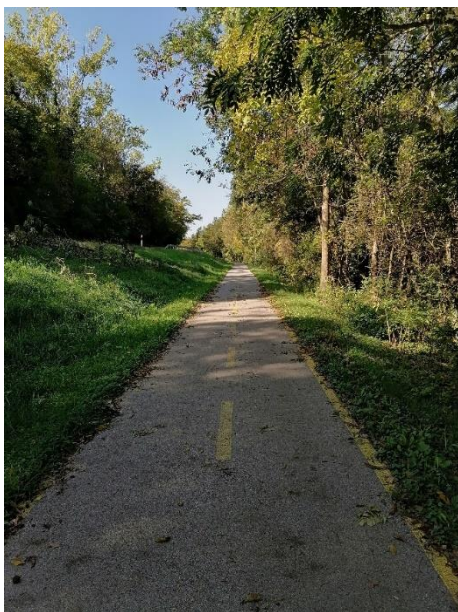
már egy évtizeddel ezelőtt is komoly problémát okozott a széles gyökérzetű növelő magas fák, például a vadgesztenye (*Aesculus hippocastanum*) gyökérterjedése. Olyan szinten felemelte az aszfaltot több helyen, hogy szinte megállásig lassítani kellett a kerékpárosoknak. Ellenben a Fertő táji kerékpáútszakaszok építésének és javításának beruházása révén, a gyökérzetet eltávolították és kijavították az említett részeket. Amíg baloldalon a sűrű növényzet a jellemző, jobbunkról mezőgazdasági földek terülnek el, így a kilátás, nem túl izgalmas ezen a részen.

Hidegségre érkezve szintén azt tapasztalhatjuk, hogy Hegykőhöz és Fertőhomokhoz hasonlóan, a szűk utcák miatt, itt is kettéosztva helyezkedik el a kerékpárút, a gyalogos járda mellett. A hegykői térkőburkolat pontos mása került Hidegségen is kivitelezésre, a kerékpárút szélessége 160 cm, ami a településen az egyetlen autót kereszteződésnél, besszűkül. A keresztezésnél, az átkelő újrafestett, jól látható, biztonságos. A kerékpárúttól jobb oldalra elhelyezkedő gyalogos út, aszfalt burkolat, s tőle balra, a település főutcájának autóforgalmi útja halad, mellyel egy szintben van a település teljes hosszán. A falu összképe rendben van, házai rendezettek és a szűk főutca ellenére is, úgy gondolom, hogy az adott körülményekhez mérten, megfelelő mennyiségű növényzet került elhelyezésre, ezzel javítva a település képének hangulatát. A településen egy nagyobb kerékpáros megálló található, ehhez azonban át kell kelni az autót más oldalára. Sajnos, az átjutást körültekintően kell megtenni, mivel nincs kijelölt kerékpáros, illetve gyalogos átkelőhely felfestve a közelben.

34. ábra: A kerékpárút Hidegség belterületi határán

(Forrás: saját fotó)

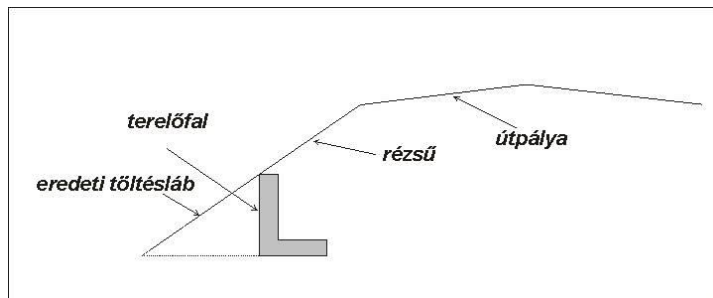

35. ábra: Hidegség és Fertőboz békés útszakasza

(Forrás: saját fotó)

Hidegség község végétől, egészen Fertőbozig, egy régebbi építésű kerékpárút vezet át, melynek szélessége 280 centiméter. Felfestése ugyan sok helyen lekopott, elkopott és/vagy halványabb lett, de ennek ellenére, a döntő többségben, jó minőségű, jól láthatók a festések még mindig, csupán kisebb úthibákkal találkozhatunk, melyek inkább esztétikai jellegűek. Ennek magyarázata, hogy a kerékpárút ezen része, egy erdős területen át halad, így a dús növényzet által biztosított árnyék miatt, kevesebb napsugárzás érte az út felületét. Ezen felül a növényzet kiváló árnyékot ad, a forró, tűző nyári napsugarak elől. A növények között, felméréseim során, találkoztam nyárfával, kőrissel,

dióval, gyertyánnal, fűzzel, de a fás szárú inváziós fajok is jelen vannak, mint például a fehér akác, vagy a zöld juhar. A burkolat minőségét illetően, az erős gyökérzetű nevelő fák, szintén problémát okoztak, ám a Fertőhomok és Hidegség közötti részhez hasonlóan, ezek javításra kerültek napjainkra. Az említett szakasz hosszúsága 2,8 kilométer, mely végig az autópálya párhuzamos vonalban halad, viszont annak terepszintjétől számítva 3 és 5 méter közötti bevágással halad a kerékpárút, egészen Fertőbozig. Fontos a szakaszt, természetvédelmi szempontok alapján is elemezni, mivel a Fertő-táj élővilágának, ez egy fontos vonulási útvonalát érinti. Az elmúlt évszázad, harmadik negyedétől kezdve, ismert volt a probléma miszerint a

36. ábra: A terelő-átkelő rendszer keresztmetszeti rajza
(Forrás: INT-02)

megnövekedett járműforgalom, erősen pusztította, az itt átkelő békákat, ezért megoldást kellett találni a problémára. A kezdeti elgondolások ugyan működtek, de hatékonyságok megkérdőjelezhetőnek bizonyult (INT-02). Miután a Fertő-Hanság Nemzeti Park megalakult, 1993-tól kezdve, a terelő-átkelő rendszerek kiépítése megkezdődött, azaz a ma is használatos megoldás. Az állandó terelőrendszert "L" alakú betonelemekből

37. ábra: A terelő-átkelő rendszer egy átkelője 2022-ben
(Forrás: saját fotó)

alakították ki, amelyek az út rézsűjébe vagy az árok falába kerültek beépítésre (36. ábra). A terelőfal magassága 70 cm. Az elkészült szakaszokon, a rendszer jól működik, egyetlen megoldásra váró problémája, az üzemi utak becsatlakozásának kialakítása. A jövőbeli feladatok az átkelőkkel kapcsolatban, hogy a Fertőboz és Hidegségi szakaszon túl, a Fertőboz és

Balf, illetve a Balf és Fertőrákos közötti részen, bővíteni kell számukat (INT-02). Az átkelők bejárata és környezete, megfelelően karbantartottak (37. ábra).

Fertőbozon keresztülménő kerékpárútszakasz teljes egészében aszfaltozott és egyben gyalogos járdaként is funkcionál, teljes szélessége 250 centiméter, mely néhány részen, például buszmegálló közelében, kiszélesedik. A járműforgalmi kereszteződések, melyből két darab van a községben, ugyan ki vannak táblázva, de a gyalogos és kerékpáros forgalom átkelését szolgáló felfestések hiányoznak. Érdeemes lehet, az autótút szélein közlekedni, nagyszámú gyalogos forgalom esetén, mivel két-két oldalán, kerékpáros sávot is létesítettek, a főutca járműforgalmi útjának felújítása során. A járműforgalmi út és a kerékpárút azonos terepszinten fekszik. A település szűkös főutcáján haladva, számomra egy ridegebb képet festett, a túl sok aszfalt burkolat végett. Úgy gondolom, több zöld rész kialakítására is lett volna lehetőség. Ettől eltekintve, az épületek rendezettek, megfelelően karbantartottak. Az erdő közelsége miatt, a levegőminősége jó. A 2021-ben létesült pihenőhelyek egyike (INT-08), a településen belül került elhelyezésre, az autótút túloldalára. A pihenő felszereltsége, természetesen megfelelő, ami gondot okoz, a biztonságos átkelési lehetőség hiánya, mivel sajnos a közelben nincs erre alkalmas kerékpáros, vagy gyalogos felfestés.

2.3 Harmadik szakasz: Fertőboz – Mörbisch határátkelő

38. ábra: A Balf felé tartó kerékpárút ráterelődik az autótútra
(Forrás: saját fotó)

Fertőboz településéről, Balf felé vezet tovább a vizsgált kerékpárútszakasz. Hasonlóan a Hidegség és Fertőboz közötti résznél, itt is mindkét oldalról, sűrű, fás növényzet határol, ezért az árnyékoltsági szint magas. A kerékpárút szélessége 260 centiméter, amely a járműforgalmi út terepszintjétől számítva, 2 és 4 méter közötti bevágással halad vele

párhuzamosan, szinte a teljes, 1,55 kilométeres hosszán. A burkolat minősége jó állapotú, szinte csak esztétikai hibáról beszélhetünk itt. A kerékpárút, ezen szakasz utolsó 300 méterén, Balfig, az autósforgalom bekötőútjának két szélére terelődik. Ezek a sávok 120

centiméter szélesek, szegélyeikkel együtt, megfelelően kijelöltek és az útkeresztezésnél, megfelelően felfestett átkelővel biztosított (38. ábra).

Balf belterületére érkeve, a bevezető 120 centiméteres sáv, az autót két oldalán megszűnik és a járművek mellett, elválasztás nélkül folytatódik a közlekedés a település teljes hosszán. A járműforgalmi út szűkös a településen belül, szélei sok helyen töredezetek. A kerékpár nyomvonalának, aszfaltra festett jelzései, szinte már teljesen kikoptak a falu teljes hosszán, mindemellett a kitáblázásnak köszönhetően, egyértelműen kijelöli az irányvonalat a település végéig. A szakdolgozatom során, a vizsgált, teljes útvonalból, ez a szakasz a legveszélyesebb és a legrosszabb minőségű. Sajnos többszöri terepbejárást követően is, azt a megállapítást

39. ábra: A kerékpárút nyomvonala Balf belterületén
(Forrás: saját fotó)

tettem, hogy a falu szűk utcái miatt, nincs lehetőség külön biciklisút megvalósítására. Véleményem szerint ez egy komoly konfliktus, mert a falu népességének növekedése miatt, az autós forgalom egyre nagyobb ezeken az útszakaszokon, így amellet, hogy fizikailag veszélyesebb az áthaladás, a levegő minősége is romlik az útszakaszon, továbbá az út szélén parkoló járművek kikerülése is további odafigyelést igényel a kerékpárosoktól. A település összképének hangulata átlagos, sok idős, romos ház található ezen az 1,95 kilométeres, belterületi szakaszon. Úgy gondolom, hogy a növényzet száma, meglehetősen csekély a lehetőségekhez mérten, sajnos sok az üresen hagyott utcafronti rész, zömében csupán gyeppel található, az említett részeken. A település végén, megfelelően kialakított kerékpáropihenő, ivókúttal és nagyon kellemes szférával rendelkezik, érdemes itt mindenképp egy pihenőt tartani, a hosszú út előtt, Fertőrákosig.

Baltól, Fertőrákosig mára két lehetőség is fennáll az előrehaladás tekintetében. A régebbi lehetőség, az autóforgalmi út nyomvonalán történik (40. ábra). Az említett szakasz

40. ábra: Fertőrákosra vezető „régí” útvonal

(Forrás: saját fotó)

hossza, 6,4 kilométer Fertőrákosig. Az út minősége, mára sajnos nem a legjobb állapotú, sok helyen úthibák és kátyúk találhatóak, ezért az itt közlekedő kerékpárosoknak, ébernek kell lenniük az autós forgalom mellett. Az út menti növényzet mennyisége átlagosnak mondható, találok

itt juharral, hárssal, dióval. Az árnyékoltság szintje közepes. Szép kilátás nyílik a Fertő tó nádasaira és vízére egyaránt. A másik útvonalat, az elmúlt években alakították ki. Új kerékpárútszakaszokat hoztak létre Fertőrákos településéig bezárólag. Azonban nem az egész szakasz került felújításra, illetve kialakításra, mivel a már meglévő utak részeivel, össze tudták kapcsolni a kerékpáros forgalmat. Ennek az útnak a nyomvonala, már Balftól nézve, folyamatosan távolodik a fő járműforgalmi úttól és a szőlősorok mentén halad. Ebből kifolyólag, az útszakasz szintkülönbségei nagyban eltérnek, mivel a szőlősorok között, egyenes útvonalvezetésre, nem volt lehetőség, a terepszint változások folyamatosak, van, hogy növekvő, egyes szakaszain pedig csökkenő. Ezen a szakaszon, csodálatos panoráma nyílik a Fertő tájra és útközbe több boros pince is az útunkba kerül. Mindemelett az utat szegélyező növények között, az inváziós fajok jelenléte se ritka, mint például a kanadai aranyvessző (*Solidago canadensis*), vagy Fertőrákos településéhez közeledve, a fás szárú növények között, találok zöld juharral (*Acer negundo*) és fehér akác (*Robinia pseudoacacia*) csemetékkal is. Az út szélessége, nem állandó, folyamatosan változó. Fertőrákoshoz közeledve, a nyomvonal bevezet a Szárhalmi erdőbe, ahol a burkolat minősége, aszfaltról, hirtelen kavicsos, murvás útra vált (41. ábra). Véleményem szerint, ennek a szakasznak, nagy kiterjedésű kerékpáros hálózatok részeként, ilyen

formájú burkolása nem elfogadható, például a versenykerékpárokra való tekintettel. A vizsgálati táblázatban, a régi útvonal paramétereit használtam, mivel a második szakasz, mérési szempontból rendkívül sok bonyodalmat okozott volna, továbbá.

A kerékpárút Fertőrákos fő utcájára vezeti be a kerékpárosokat és továbbra is a járműforgalom mellett halad közvetlenül, két-két oldalt. Az út, innét végig vezet a település másik oldaláig. Ennek a két sávnak a szélessége 120 centiméter, de a felmérés során tapasztaltak szerint, ezek szélessége a város különböző pontjain változik. A felfestések frissek, s jól láthatóak a legtöbb

helyen, továbbá az 5 útkereszteződés közül, van ahol egyáltalán nincs felfestés. Úgy gondolom, hogy Balfhoz képest, itt nem okoz problémát az autók jelenléte, mivel szélesebb a település fő utcája. A fő utca képe egészen különös történelmi, középkori hangulatot idéző városképet fest le. Az épületek zöme rendezett, szépen karbantartott. Gyönyörű utcafrontokkal találkozhatunk, továbbá a település központi részén, parkosított területek, amelyek közül, véleményem szerint, a püspök palotával szemben kialakított rész a legszebb. Ezen a főutcai szakaszon, helyezkednek el a város fő látványosságai is,

42. ábra: Fertőrákos utcaképe
(Forrás: saját fotó)

41. ábra: A településre bevezető kerékpárútszakasz Fertőrákoson
(Forrás: saját fotó)

illetve megtalálásuk innét jóval egyszerűbb, az útbaigazító tábláknak köszönhetően. Viszont meg kell említeni, hogy egy sokkal csendesebb, békésebb utat is kijelöltek, egy a település szélén fekvő utcájában, ahol az újonnan létrehozott kerékpáros pihenő is megtalálható. Az új útszakaszon azoknak

javasolt mennie, akik csak áthaladni szeretnének a településen, mivel ezen a szakaszon, nem találkozunk számottevő idegenforgalmi létesítményekkel. Ez a szakasz egyenesen a kőfejtőig vezet, ami gyakorlatilag már a település végéhez van közel. A Fertőrákos kőfejtő mellett, az új kerékpárút felvezet a fő utcára és ott találkozik a főutcán haladó kerékpárúttal, innét pedig egy útvonalon vezet tovább, az osztrák határ felé.

Fertőrákostól a határátkelő felé, szintén a gépkocsikkal közösen használt úton halad a kerékpárút nyomvonal. Felfestések ezen a szakaszon nincsenek, és maga az aszfalttal burkolt útszakasz szűk, így a kerékpárosoknak oda kell figyelniük az autósforgalomra. A táblázás végett azonban, szintén nem lehet eltéveszteni az irányt. Az út mentén, jellemző a növényzet, ami sajnos szembetűnő, hogy ezen a szakaszon, erősen hódít az inváziós bálványfa. Néhány lakóházzal találkozhatunk még az első 400 méteren belül, ezen túl a másfél kilométeres kivezető részen, állattartásra megfelelő elkerített területek, kertek részek találhatóak. A szakasz több részén is, szép kilátás kínálkozik a Fertő tó, és nádasaira.

3. A kerékpárút és környezetének konfliktusai, hiányosságai

Ebben a fejezetben, a feltárt konfliktusokat és a hiányosságokat fogom ismertetni. A feltárt problémák közül, voltak, amelyek mindhárom szakaszra egyaránt jellemzőek voltak, így ebben a fejezetben, nem osztottam három részre a vizsgált területet. A konfliktusok ismertetése során, a környezettel kapcsolatos konfliktusok mellett, a kerékpárúttal, annak minőségével és hiányosságaival is foglalkoztam. A konfliktusok funkcionális, ökológia és vizuális szempontok alapján kerülnek ismertetésre. A három szakaszon feltárt és ismertetett konfliktusok, hiányosságok a vizsgálati tervlapon kerültek ábrázolásra, elhelyezkedésük alapján.

Funkcionális konfliktusok

F1 – Útjelek és átkelők kopottsága, teljes hiánya a kerékpárút egyes szakaszain

43. ábra: Balf lekopott útjelzései
(Forrás: saját fotó)

A kerékpárút részletes elemzése után tapasztaltak szerint, a települések és a települések közötti szakaszokon, nagyobb számban, vannak problémák, illetve hiányosságok a kerékpáros közlekedést segítő útjelek, útfestések terén. Természetesen, ezek többségében, pusztán esztétikai jellegűek, amelyet nem minősítettem konfliktusnak. Funkcionális problémának, azokat a részeket tekintetem, ahol például az autóforgalmi útkeresztezéseknél, hiányoznak a szükséges felfestések, illetve azokat a szakaszokat, ahol a kerékpárosoknak, a járműforgalmi úton kell közlekedniük és nincs ténylegesen kialakított

sáv biztosítva, avagy nem látható a sáv. Fertőszéplakon, az autóúton haladó „kerékpárút” útfelfestései, szinte teljesen, avagy egészen lekoptak az aszfaltról az idők során. Balf belterületének, szinte teljes hosszára igaz ez (43. ábra), továbbá a Balftól, Fertőrákosig vezető szakaszon, illetve Fertőrákostól a Mörbisch-i határátkelőig, ugyancsak alig látható, vagy hiányoznak a sávok felfestései. Hegykőn, Fertőhomokon, illetve Balfon találgottam, az autóútkereszteződéseknél lévő átkelők felfestésének hiányával.

F2 – Hulladékgyűjtő hiánya Fertőszéplak és Hegykő közötti pihenőnél

Fertőszéplak felől, Hegykő irányába, megközelítőleg a két település közötti félúton, jobb oldalt található az említett pihenő (44. ábra). Több évtizede lett létrehozva Hegykő katolikus községe által. A pihenőbe asztal és hozzá padok is kerültek elhelyezésre. A probléma a hulladékgyűjtő hiánya, mivel az itt megpihenő kerékpárosok, a

44. ábra: Hulladékgyűjtő hiánya
Fertőszéplak és Hegykő közötti pihenőnél
(Forrás: saját fotó)

csomagolt étel elfogyasztása után, az étel csomagolóját, vagy bármilyen más nemű hulladékot, nem tudnak hova kidobni. Természetesen, magával viheti, de a mai ember számára, nagyon fontos szemponttá vált a kényelem és úgy gondolom, mivel nem csak országos szinten jelentős, ez a kerékpárútszakasz, véleményem szerint, ez komoly hiányosság.

F3 – Biztonságos átkelő hiánya, Fertőboz pihenőjénél

A 2021-ben, létrehozott kerékpáros pihenők egyike, Fertőbozon lett kivételezve. A

45. ábra: Biztonságos átkelő hiánya Fertőbozon
(Forrás: saját fotó)

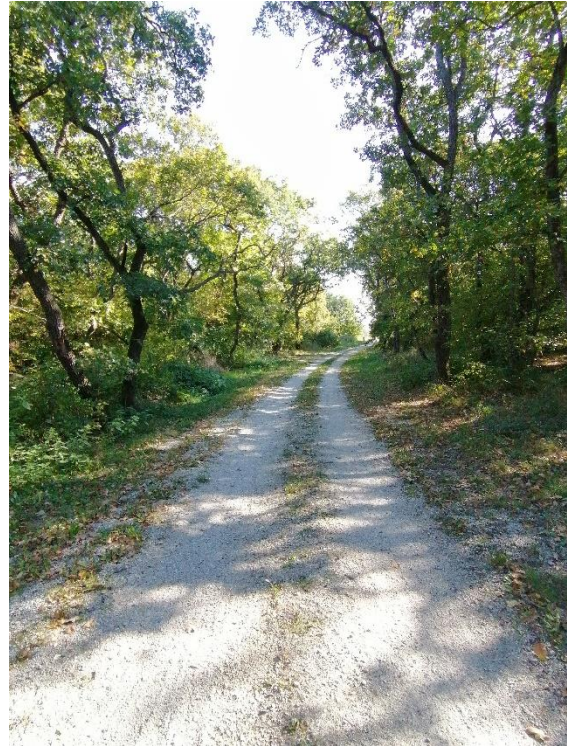
pihenő elhelyezését a településen, nem lehetett volna a kerékpárral, egy oldalon megvalósítani, szűk főutcából kifolyólag, ezért került át az autótút másik oldalára. Habár a kerékpárpihenő megvalósult, az átjutást biztosító, felfestett átkelőhely nem került elhelyezésre a pihenő közelében (45. ábra). Úgy gondolom, ez azért jelentős

konfliktus, mert a főszezon idején, nem csak a kerékpárút, de a járműforgalmi út is forgalmasabbá válik, így az átkelés, komoly odafigyelést és óvatosságot vehet így igénybe.

F4 – Szórt kavicsburkolat a Szárhalmi erdő kerékpárútszakaszán

Habár az ominózus konfliktus helye, nem része az általam részletesen vizsgált útvonalnak, mégis fontos és jelentős mértékben használt ez az útvonal, azaz a Balf és Fertőrákos között kialakított, új kerékpáros nyomvonal, amely a szőlőültetvények között halad. Ezen a szakaszon, Fertőrákos belterületi határától nézve nagyjából 2 kilométerre, a Szárhalmi erdőben, az aszfaltos kerékpárút, megközelítőleg 1,5 kilométer hosszasan, szórtburkolattal fedett. Alapvetően, nem lenne gond a szórt burkolattal a legtöbb kerékpár számára, de figyelembe kell venni azt a tényt is, hogy ez a szakasz, szintén több

kerékpáros hálózat részét képezi, ebből kifolyólag, a hosszú távra tervezett versenybicikkel is közlekednek itt. A versenykerékpárok kialakításából kifolyólag, a szórt, kavicsos burkolatok, nem kedvezőek, sőt azok inkább kerülendőek (46. ábra).

Ökológia konfliktusok:

Ö1 – Szemetelés a kerékpárút környezetében

Összeségében elmondható, hogy sajnos a teljes, 36 kilométeres vizsgált szakaszon, sok helyen előfordul a szemetelés, kisebb-nagyobb intenzitással. Ezen konfliktus alá, azokat a részeket soroltam, ahol nagyobb mennyiségben, illetve kupacos szemétkupaccal találkoztam. Látványosan sok, a járművekből kiszórt hulladék Pamhagen határ átkelőtől, Nyárligetig a kerékpárút és az autóforgalmi út közötti gyepes sávban, továbbá egy letérő mezőgazdasági út szélén, törmelékes szemétkupaccal is találkoztam. Fertőszéplak és Hegykő között szintén jellemző, a járművekből kiszórt, főként műanyag hulladék. Hidegség és Fertőboz között vezető kerékpárútszakaszon, az erdőbe vezető földutak közelébe, a fák és cserjék között, több kiöntéses, illegális hulladékkupaccal is találkoztam, melyek sajnos jól láthatóak a kerékpárútról is.

46. ábra: Szórt kavicsburkolat a Szárhalmi erdő szakaszán
(Forrás: saját fotó)

Ö2 – Inváziós növényfajok hódítása a kerékpárút környezetében

A vizsgálat során, óhatatlan volt, hogy inváziós növényfajokkal találkozzak, gyakorlatilag szinte a teljes vizsgált szakaszra, jelölhető lenne ez a konfliktus, azonban én azokat a részeket ismertetem, ahol látványosan nagy számban fordultak elő ezek a növényfajok. Fertőszéplak és Hegykő között található facsoportok között, erősen terjed a fehér akác (*Robinia pseudoacacia*) és a mirigyos bálványfa (*Ailanthus altissima*). Hidegséget és Fertőbozt összekötő szakaszon, a kerékpárút sűrű fás növényzet

határolja, ahol magas a növények diverzitása. Ezen a szakaszon, a fehér akácon túl, az inváziós fajok közül találkoztam amerikai kőrissel (*Fraxinus pennsylvanica*), nyugati ostorfával (*Celtis occidentalis*) és közönséges orgonával (*Syringa vulgaris*). Fertőbozon magas számmal vannak jelen fehér akácok, a település déli oldalán húzódó erdős sávban. Balf és Fertőrákos között a leginkább elterjedt inváziós növényfaj a bálványfa, de magas a keskenylevelű ezüsthék (*Elaeagnus angustifolia*) száma is.

47. ábra: Fátlan kerékpárútszakasz
(Forrás: saját fotó)

Vizuális konfliktusok:

V1 – Monoton, növénytelen útszakasz, Pamhagen határátkelő és Nyárliget között

Pamhagen határ átkelőtől, Nyárligetig húzódó szakasszal kapcsolatos probléma, hogy a pár éve kivitelezett útszakasz mentén, monoton hangulat jellemző az útszakaszra. Gyakorlatilag szántót látni minden felé, két-két oldalán kaszált és kaszálatlan területek váltják egymást. Továbbá a terület kitettsége miatt, nagy szükséges volna több fás szárú növényzetre, melyek növelnék a terület árnyékoltsági szintjét, ami kedvezően hat egy forró nyári napon. Jelenleg teljes, kétoldali

hiányról beszélhetünk, az út menti növényzettel kapcsolatban.

V2 – Elöregedett fahíd, növényzettel borítva Fertődön

Fertőd településén, a kerékpárút áthalad egy fahídon, melynek minősége az idők során erősen megromlott, a hozzá használt lécek és faanyag korhadásnak indult és a két oldalán feltörekvő növényzet elkezdte azt benőni. Jelenleg a hidat nem minősíteném még veszélyesnek, ámbár vizuális szempontból, zavarónak érzem és véleményem szerint, az erre kerékpározók is felfigyeltek már erre az elhanyagolt átkelő hídra, Fertőd belterületén.

4. A kerékpárút és környezetének konfliktusainak és hiányosságainak feloldási javaslatai

Ebben a fejezetben, a feltárt konfliktusok, hiányosságok megoldására kerestem a megoldást. A feloldási javaslatok, „J” –kezdőbetűvel kerültek számozásra, a számozás a 3. fejezetben leírtak sorrendjét követi (tehát, például az Ö2 konfliktusának a J6 a feloldási javaslata). Törekedtem a feloldási javaslatok során tett állítások, anyagi háttér kérdését, szem előtt tartani. Igyekeztem olyan javaslatokat adni, melyek megvalósításához, nincs szükség nagy beruházásokra, így a javaslataim fenntartási jellegűek, mint sem fejlesztésiek. A javaslati tervlap térképén feltüntetésre kerültek a javítások.

J1 – A hiányzó útjelek és felfestések pótlása, javítása

Az szóban forgó konfliktus, egyetlen megoldása, hogy a hiányos részeket újra kell festeni, illetve azokat a részeket, ahol egyáltalán nem volt felfestés, mint például Fertőrákostól a Mörbischi határátkelőig, ezeken a részeken sávokat kell kijelölni a kerékpárosok számára. Elkülöníthetők azonban, a vizsgált kerékpárúton azok a területek, amelyeknek nagyobb és kisebb szüksége van a javítási munkákra. Véleményem szerint a legfontosabb szakasz Balf belterülete, ahol a nagy autós forgalom végett, úgy gondolom, hogy a vizsgált kerékpárútszakasz legveszélyesebb részéről beszélhetünk. Amit még feltétlenül szükségesnek érzek, az útkeresztezések felfestései Hegykőn és Fertőhomokon. Főleg a főszezonban, az autóutakon megnövekszik a nem helybéli járművezetők száma és a nem helybéli emberek, nem feltétlenül tudhatják, hogy ezeken a kereszteződéseken, figyelniük kell az áthaladó kerékpárosokra.

48. ábra: Újrafestett jelzéssel ellátott rész Balfon

(Forrás: saját szerkesztés)

J2 – Hulladéktároló elhelyezése Fertőszéplak, Hegykő közötti pihenőnél

49 ábra: Elhelyezett hulladékgyűjtő a pihenőbe

(Forrás: saját szerkesztés)

A Hegykő és Fertőszéplak között elhelyezkedő pihenőbe, a konfliktus feloldására egy szemeteszkuka elhelyezését javaslom (49. ábra). Ennek üritésére javaslom, a helyi önkormányzatnál munkát végző, karbantartókkal való egyeztetést, hogy ezentúl, az itt álló szemetes is rendszeresen ürítésre kerüljön.

J3 – Biztonságos átkelő létesítése Fertőboz pihenőjénél

A megépített pihenő és kerékpárút között, nincs kijelölt, felfestett átkelőhely. Mivel egy főszézonban, meglehetősen forgalmas járműforgalmi szakasról beszélünk, ezért itt elengedhetetlennek érzem, ezt a problémát orvosolni. A festést megelőzően, javaslom továbbá az aszfalt és az útburkolati szegély javítását is, mivel ezek

50. ábra: Felújított aszfaltburkolaton, kerékpáros átkelő vezet a pihenőhöz

(Forrás: saját szerkesztés)

állapota is megromlott már az évek során (50. ábra). A tervezett javítással, sokkal biztonságosabbá tennék az átkelést, de emellett a pihenő is vonzóbb lenne, az idősebb, avagy az olyan utazók számára, akinek több időre van szüksége, a pihenőhöz való átjutásra.

51. ábra: Aszfalt burkolat a Szárhalmi erdő peremén
(Forrás: saját szerkesztés)

J4 – Aszfaltos burkolat létrehozása a Szárhalmi erdő kerékpárútszakaszán

Az említett 1,5 kilométeres szakaszt javasolnám aszfalttal burkolni. A drága kerékpártulajdonsok és versenybiciklisek számára, vonzóbbá tenné a szakaszt és természetesen a versenykerékpárok rongálódásának esélye is jócskán csökkenne. Emellett közlekedési szempontból, rövidebb idő alatt megtehetővé válna, ez a másfél kilométeres távolság, aszfaltos burkolás esetén. Az új burkolat főként funkcionális célokat szolgál, de egyben vizuális minőségét is javítja az európai kerékpárhálózatok részeként.

J5 – Hulladékgyűjtés a kerékpárút mentén

Az ökológiai konfliktus, ahogy azt taglaltam, több helyszínén is előfordul a kerékpárút mentén, sajnos a hulladék elszórása az autósok által is erősen jellemző, de szándékos, nagy mennyiségű, kiöntéses kupacok is találhatóak. Mivel ezt az emberek által végzett, környezetkárosító tevékenységet, szinte lehetetlen megállítani, ezért azt javaslom, évente akár egy, vagy több alkalommal szervezzenek az iskolások, vagy akár a lelkes, környezetüket óvó helyi lakosok köréből, hulladékgyűjtési napokat. Ezeket a napokat, akár egy falusi, vagy városi program részeként is le lehetne bonyolítani, ahol a gyerekek, de akár azok a felnőtt emberek, kellő motivációt, háttértudást kaphatnak, azért, hogy óvjuk földünket. A program keretein belül, sor kerülhet egy kis étkezésre is, ahol forró teával, üdítővel, szendviccselel fogadják a hulladékgyűjtésre érkezőket, ezzel is javítva a morált, lelkesedést. Az iskolások köréből, természetesen olyan korú tanulókkal kell dolgozni, akik már elég érettek ahhoz, hogy az úttest közelébe, vigyázni tudjanak magukra, hiszen forgalmas járműforgalmi utak mentén is zajlana a munka.

J6 – Inváziós növényfajok visszaszorítása

Ez a konfliktus, úgy gondolom, hogy teljes mértékben, sose lesz felszámolható, hiszen ehhez rengeteg emberre, anyagi háttérre és időre lenne szükség. Véleményem szerint, a legtöbb szakaszon, ezek az inváziós növények, jól beleilleszkedtek a tájképbe, ami véleményem szerint kivitelezhető megoldás volna, a konfliktussal kapcsolatban, hogy ezek további terjedését gátolják meg. Például Fertőszéplak és Hegykő közötti szakaszon, nagyon erőszakosan terjed a mirigyes bálványfa. Javaslatom az lenne, hogy évente egy, vagy több alkalommal, a helyi karbantartó szervek, látogassanak ki az erősen terjedő inváziós növényfajok területére és pusztítsák vissza azokat, a megvastagodott törzsű, korosabb fajtaik vonalába. Ehhez a munkához, úgy gondolom, legtöbb esetben még láncfűrész se lenne szükséges és egy-két munkanapon belül kivitelezhető volna. Az olyan területeknél, ahol már ez se jelent megoldást, tarvágást javaslok.

J7 – Fazor telepítés a Pamhagen határátkelő és Nyárliget közötti szakaszon

A monoton útszakaszok, egyhangú táj látványa ellen, a legjobb fegyver, a zöld telepítése. Véleményem szerint, a kerékpárút említett 3 kilométeres szakaszán, néhány 100 méteren keresztül, érdemes lenne, egy fazor kiültetése (52. ábra). Ez nem csak vizuális szempontból növelné a szakasz értékét, de a forró, nyári hőség idején is elősegíti a védekezést és növeli az árnyékoltsági szintet. A sorfa kiválasztásánál, a javaslatom egy olyan fajta fás szárú növény kiválasztása, amely nagy és dús lombkoronát képes nevelni, amely a fentebb leírt pozitív hatásokat, még inkább elősegítik. Szerintem a hárs, vagy juhar, kiváló választás lehet, erre a célra..

52. ábra: Telepített fazor Pamhagen határátkelő és Fertőd közötti szakaszon
(Forrás: saját szerkesztés)

J8 – Előregedett fahíd ápolása, növényzet kiirtása

Fertőd belterületén található fahíddal kapcsolatban, a következők a javaslataim. Véleményem szerint, érdemes lenne a faanyag lecserlését fontolóra venni, mivel a jelenlegi állapota, rendkívül megviselt. Mindenesetre, első lépésként, az elburjánzott

növényzet eltávolítása, kiirtása a cél. Az új faanyag legyalulása és csiszolása után, javaslom ezek védőréteggel való bevonását, ezzel növelve élettartamát és tartósságát. Ezen javaslatok, megfelelő véghezvitelét követően, akár évekig nem merülne fel probléma, ezzel a híddal kapcsolatban.

A kerékpárút teljes szakaszára vonatkozóan, a felmérés során, arra a megállapításra jutottam, hogy szinte egyáltalán nincsenek olyan táblák kihelyezve, amelyek felhívnák az erre kiránduló emberek, turisták figyelmét a környék természeti és épített értékeire, melyeket érdemes lenne megtekinteni. Meglátásom szerint, ilyen táblák kihelyezése szükségszerű volna, hogyha nem is minden ember, de néhány figyelmét bevonzzák és ténylegesen is, akár letérjen a biciklisút vonaláról, ahhoz hogy eljusson egy számára érdekes értékhez. A táblákon javaslom, hogy röviden és tömören információk tűnjenek fel az adott értékről és pontos meghatározás, hogy hogyan lehet eljutni hozzájuk.

5. Programajánló a kerékpárosok számára időkategóriák szerint

A Fertő-táj nem csupán természeti és kulturális értékekben gazdag, de számos látnivalóval, programlehetőséggel és színvonalas éttermekkel, panziókkal, vendég és tájházakkal, kastélyokkal és gyönyörű tájképi adottságokkal, gazdagítják ezt a terület. Ebben a fejezetben, három részre osztott, programajánló került kidolgozásra, az itt kirándulók és kerékpározók számára. A három időkategóriát, az itt eltöltött, potenciális idő alapján bontottam szét, rövid, közepes és hosszú időintervallumra. Az egyes fejezetekben, az adott időkeret alapján, példajavaslatokat tettem, arra vonatkozóan, hogy mit érdemes csinálni, illetve megtekinteni az adott időszávon belül. Főként az általam vizsgált elemekre építkeztem az egyes fejezetek során.

5.1 Rövid idő (1 napos teljesítési idő)

A rövid időkategóriába soroltam, az olyan kerékpáros időtöltést, amelyet 24 óránál nem folytatnak tovább. Ebben az időintervallumba, a szállásokra és alvóhelyekre nem hivatkoztam. A terepbejárásoknak köszönhetően és a források alapján, a vizsgált szakasz egy napon belül történő, 36 kilométeres részének végig tekerése, szinte minden korosztály számára lehetséges. A korosztály számára, akiknek ez a táv több időt vesz igénybe, ők feltehetőleg kevesebb turisztikai célpontot tudnak megtekinteni. Egy

étkezésre viszont mindig jut egy kis idő, a legtöbb ember számára. Számos lehetőség nyílik-e tekintetben, akár elegáns étkezésre, vagy gyors ételmenü fogyasztására. Az idegenforgalmi létesítményekkel kapcsolatos információkat, elhelyezkedésüket és a

53. ábra: A Fertő-tavat kerülő kerékpárosok
(Forrás: aktivmagyarorszag.hu)

részletesen vizsgált, kiemelkedő idegenforgalmi létesítményeket részletesen vizsgáltam az 1.6-os fejezetben. Amennyiben, a kerékpározó gyors és nagy sebességgel közlekedik, így természetesen, több ideje is rendelkezésre áll a nap során, így akár néhány kisebb látványosságot is meg tud

tekinteni, például a Fertőrákos pellengért, vagy a Fertőszéplaki Vasúti Lámpa múzeumot. Ha szeretne, akár érdemes lehet Sarródra letérni, vagy a Fertődi kastély hátsó kerékpárral járható útjaira. Ebben az időkategóriában, rendelkezésre álló idő, nagyon kevés a Fertő táj kincseinek megtekintéséhez.

5.2 Közepes idő (2-3 napos teljesítési idő)

Ezt az időintervallumot vettem, az átlagos időtöltésnek a Fertő táj területén. Egy hétvégi, kerékpáros családi kirándulás, osztálycsoportos kirándulás, túracsoport kirándulás időtartamainak megfeleltethetők. A közepes időkategóriába, akár minden nap más településen étkezhethetünk, a vizsgált szakasz végén és elején akár, két különböző napon. Ha például Hegykőn választ egy család szállást magának, egy vendégházban akkor reggelizhetnek a hegykői Kerékbárba, majd Fertőrákosra átkerékpározás, a Kőfejtőt és a város egyedi szépségeit megtekinthetik, majd ebéd Fertőrákoson, a több színvonalas étterem egyikében és vacsora a Tornácós étterembe Hegykőn. Az idegenforgalmi létesítmények szempontjából számtalan lehetőség közül lehet válogatni. Aki pedálul vendégházba szeretne megszállni, az inkább az első szakasz kínálta magas vendégházkínálatát tekintse meg (3. melléklet), de ha valaki panzióba, apartmanba szeretné tölteni a kirándulását, kikapcsolódását, annak javasolt a nyugatibb szakaszokra tekintenie (5. melléklet). A programok és turisztikai célpontok terén, akik aktív

kikapcsolódásra vágnak, azoknak javasolt felkeresni valamelyik túraútvonalat, tanösvényt (1.8 fejezet), például a Vizi rece tanösvényt, ahol csónakkal szelhetünk bele a Fertő tó nádasai közé, melyet személyes megtapasztalásom alapján, javaslok. Műemléki kedvelőknek és a kultúra szerelmeseinek, érdemes Nagycenk és Fertőd kastélyai felé, venni az irányt (1.7 fejezet). Mindkét kastély az elmúlt évek során, teljes külső renováláson esett át és a koronavírus enyhülésével, a belső, díszes termeik ismét látogathatók. A Mithras szentély szintén kedvelt célpont, a történelem és kultúra kedvelőinek, viszont csak előre bejelentkezve, csoporttal nyílik megtekintésére lehetőség. Azok számára, akik nem minden nap szeretnék kerékpározni, kiváló pihenési lehetőséget biztosít, a hegykői SÁ-RA termálfürdő, mely a télen-nyáron nyitva tartja kapuit. Számos madármegfigyelő és kilátópont helyezkedik el a Fertő- tájban (INT-02), mégis a Fertő táj csodálásának legkiválóbb helyszíne, a Fertőbozon található Glorieta kilátóból nyílik. Összeségében elmondható, hogy ebben a közepes időintervallumon belül, már több értékes része is megtekinthető a Fertő-tájnak. Természetesen, sok látnivaló, turisztikai célpont még így is kimarad, de a legfontosabb helyszíneket, úgy gondolom három nap alatt meg lehet tekinteni, ami persze attól is függ, hogy kerékpárral, illetve gépjárművel kirándulunk.

5.3 Hosszú idő (3-5 napos teljesítési idő)

Ebbe az időkategóriába lehet azt mondani, hogy a legnagyobb és legfontosabb értékeket és látnivalókat, nagyrészt, meg lehet tekinteni. Az idegenforgalmi létesítmények közül, az adott időintervallumba, lehetőség nyílik arra, hogy több neves éttermet és vendéglőt próbáljunk ki. A Fertőrákosi termék megtekintése mellett, a kőfejtőtől indul a Kövi Benge Tanösvény, mellyel sok újdonságot tudhatunk meg a terület természeti értékeivel kapcsolatban. A múzeumok kedvelőinek, szintén Fertőrákoson található a Kalckristály múzeum, ha további kiállításokat szeretnénk megtekinteni. A több napos időtöltés miatt a Széchenyi Emlékvasút igénybevétele erősen ajánlott, hisz kiváló kikapcsolódási program akár pároknak, vagy a családok számára. Egy teljes napos elfoglaltságot erősen javaslok Nagycenken eltölteni, hisz a kisvasúton túl, a kastélyt, a hozzá tartozó lovardát is megtekinthetjük, de a településen belül található Széchenyi István emléksírja, a hársfasor és sok más érték még. Egy napot mindenképp érdemes a túrázással, tanösvények felfedezésével tölteni, mivel a térségben is, egyre nagyobb hangsúly kerül az ökoturizmusra. A Fertőhomoki és Fertőszéplaki három darab tájházban, a

rendezvényeken kívül, múzeumi jelleggel, tekinthetünk meg, akár a múltbéli élet mindennapi szerszámain. Érdekes a Fertő Hanság Nemzeti Park látogató központjait is megtekinteni, például a László majort. A SÁ-RA Termálfürdő kiváló 1 napos időtöltés garántál, több termálvízű és úszómedencéivel, azok számára, akik lazítani szeretnének. Az utolsó időintervallumon belül, számtalan programon nyílik lehetőség részt venni, a látványosságok és turisztikai célpontok, táji és természeti értékek megtekintése mellett. Összeségében elmondható, hogy 5 nap alatt, mélyebb betekintést kaphatunk a magyar Fertő-táj kulturális hátteréről.

Összegzés

A szakdolgozatom vizsgálati témaköre, a Fertő tájban elhelyezkedő, hazai, szinte teljes hosszban az EuroVelo13 és SacraVelo kerékpárúthálózat részeként nyilvántartott kerékpártúszakasz és az általa érintett környezete. A vizsgálati munkarész során, azokat az elemeket igyekeztem a dolgozatomba beleépíteni, amelyek a legjelentősebb hatással, legnagyobb befolyással vannak a terület kerékpáros turisztikai életében. Az idegenforgalmi létesítmények száma, kielégítő, úgy gondolom, hogy a turisták fogadására berendezkedett települések, számos opciót kínálnak mind szállás és mind étkezés terén. A látványosságok és programok, turisztikai célpontok feldolgozása során, a legfontosabb és az általam vélt jelentős elemek kerültek bemutatásra, ezek csupán kis részei, a Fertő-tájba rejlő, összes lehetőséghez képest. A konfliktusok részletes ismertetése során, azokat a problémákat emeltem ki, amelyek a kerékpárút nyomvonalán leginkább jelentősek, szembetűnők voltak. A konfliktusok lefektetésében és a rájuk tett javaslatok kidolgozásához, többszöri terepbejárást végeztem. A problémákat és megoldásait tekintve, ezek fenntartási jellegűek, tehát arra vonatkoznak, hogyan lehetne a jelenleg fennálló kerékpárútat még vonzóbbá és biztonságosabbá tenni. Szerintem az általam javasolt lépések valamennyi eleme, könnyen kivitelezhető, mind idő és ár szempontjából. A dolgozatomat, igyekeztem két fontos tényező alapján elkészíteni. Az egyik, az egyetemen szerzett szaktudásom és tudásháttérrel hasznosítása, melyek sokat segítettek a műszakibb és mérnöki részek levezetésénél. A másik szempont, az általam szerzett kerékpáros rutin és tapasztalatok, melyek rendkívül sokat segítettek, a kerékpárút felmérése, vizsgálata és a következtetések lefektetésében. Összeségében a Fertő-táj hatalmas potenciált rejt magában, rengeteg izgalmas és gyönyörű épített és természeti elemeket, ahol a kerékpáros közlekedés már nem csak a turisták, de a helyi lakosok által

is kedvelt közlekedési formává vált, ezért úgy gondolom, hogy a szakdolgozatom témája, nagyon aktuális a jelen évtizedben. A vizsgált témakör további és mélyrehatóbb vizsgálatra érdemes.

Források

Írott források

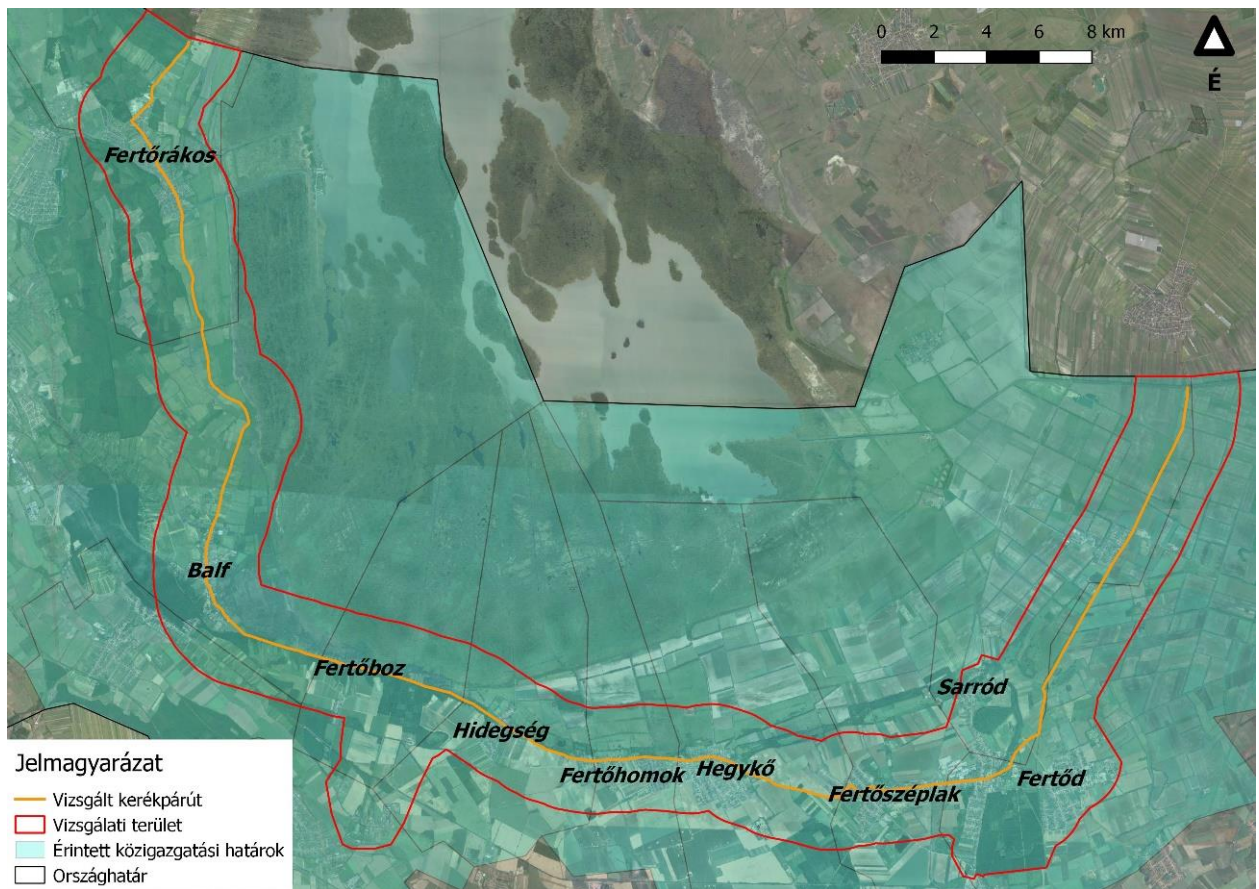
- **DÖVÉNYI** Zoltán (Szerk.) (2010): Magyarország kistájainak katasztere. MTA Földrajztudományi Kutatóintézet, Budapest (az 1. kiadás szerkesztői: Marosi Sándor, Somogyi Sándor, 1990), 303-305 old.
- **AKTÍV**an az Alpok és a Kisalföld találkozásánál: Soproni-Hegység és Fertő táj, Kiadó: Aktív- és Ökoturisztikai Fejlesztési Központ Nonprofit Kft., 2021, 9.oldal
- Dr. **BODOR** Péter: Kerékpárral a Fertő-tó körül (5. bővített kiadás) FRIGORIA Könyvkiadó Kft. Budapest, 2011, 5-9 old.
- **MAZÁL** I.(1997): Kételtűek és hullők vonulás- és telelésvizsgálata a Fertő-tó partján. Szakdolgozat, Roth Gy. Erdészeti Technikum Sopron

Online források

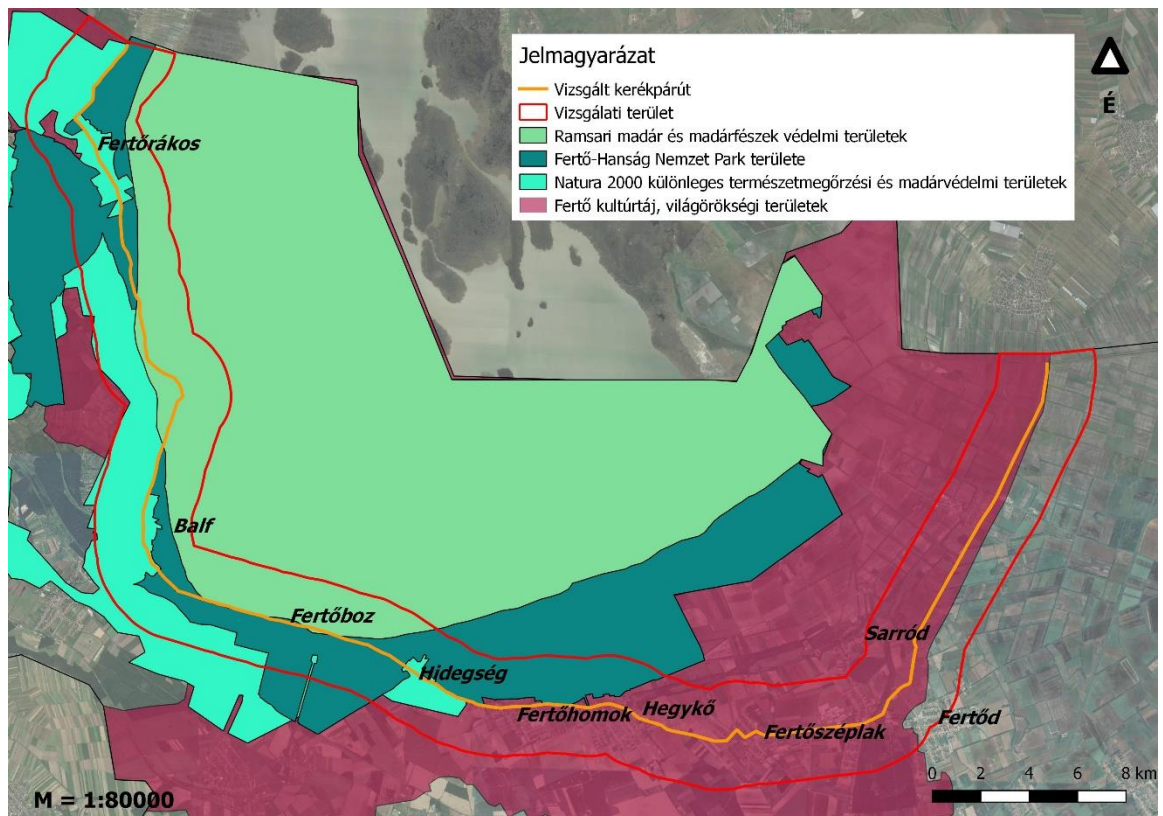
- INT-01: A Fertő part honlapja - <http://www.fertop.art/> (megtekintve: 2021.03.14)
- INT-02: Fertő-Hanság Nemzeti Park weboldala - <https://www.ferto-hansag.hu/> (megtekintve: 2021.04.21)
- INT-03: Natura 2000 weboldala - <https://natura.2000.hu/> (megtekintve: 2021.04.21)
- INT-04: OKIR weboldala - http://web.okir.hu/map/?config=TIR&lang=hu&fbclid=IwAR3pCII9sPkpFWunXdgSy--ylkxrpPXPu9E3Fh6_GFN4LWWccW9yQZc59kM (megtekintve: 2021.04.22)
- INT-05: A SacraVelo kerékpárúthálózat weboldala - <https://sacravelo.eu/kezdolap> (megtekintve: 2021.02.26)
- INT-06: EuroVelo13 kerékpárúthálózat weboldala - <https://eurovelo.hu/ev13> (megtekintve: 2021.02.26)

- INT-07: Kisalföld Hivatalos Lapja - <https://www.kisalfold.hu/sopron-es-kornyeke/indul-a-kerekparut-epites-a-ferto-to-kornyeken-4018999/>.
(megtekintve: 2021.09.28)
- INT-08: Sopronmédia Hírportál - <https://www.sopronmedia.hu/cikkek/magasabb-komfortfokozatu-biciklis-piheno-varja-a-kerekparosokat-fertorakoson-es-fertodon> (megtekintve: 2021.09.28)
- INT-09: Booking szállásfoglaló - <https://www.booking.com> (megtekintve 2021.10.28)
- INT-10: Szállás intéző weboldal - <https://szallas.hu/> (megtekintve 2021.11.01)
- INT-11: Fertőd és környékét leíró weboldal - <http://www.fertodikirandulas.hu/> (megtekintve:2021.11.02)
- INT-12: Fertőhomok hivatalos weblapja - <http://www.fertohomok.hu/hu/fertohomok/tajhaz.html>. (megtekintve 2021.04.26)
- INT-13 Hegykő hivatalos weboldala - <https://hegyko.hu/szabadido/csipkehaz/> (megtekintve 2021. 09.12)
- INT-14 Fertőrákosi kalcitkristály múzeum weblapja - <http://www.kalcitkristalyok.hu/> (megtekintve 2021. 04.26)
- INT-15: Fertőrákos kiránduló weboldal - <http://www.fertorakosikirandulas.hu/fertorakos/pellenger.html> (megtekintve 2021. 04.26)
- INT-16: Eszterházy Kastély weboldala - <http://www.eszterhaza.hu/szolgalatasok>) (megtekintve 2021.05.02)
- INT-17 Porpaczy Iskola weboldala - <http://www.porpaczy.hu/intezmeny/tajhaz> (megtekintve 2021.05.02)
- INT-18 Baraka csoporttúraszervező- <https://www.baraka.hu/kerekpartura-ferto-to-ausztria> (megtekintve 2021.05.09)
- INT-19 Sopron média hírportál cikkje - <https://www.sopronmedia.hu/varosi-fejlesztések/ferto-part> (megtekintve 2021.11.01)
- INT-20 Állami természetvédelem hivatalos honlapja - <https://termeszetvedelem.hu/orszagos-okologiai-halozat/> (megtekintve:2022.11.04)

Mellékletek

1. melléklet: A vizsgálati terület lehatárolása

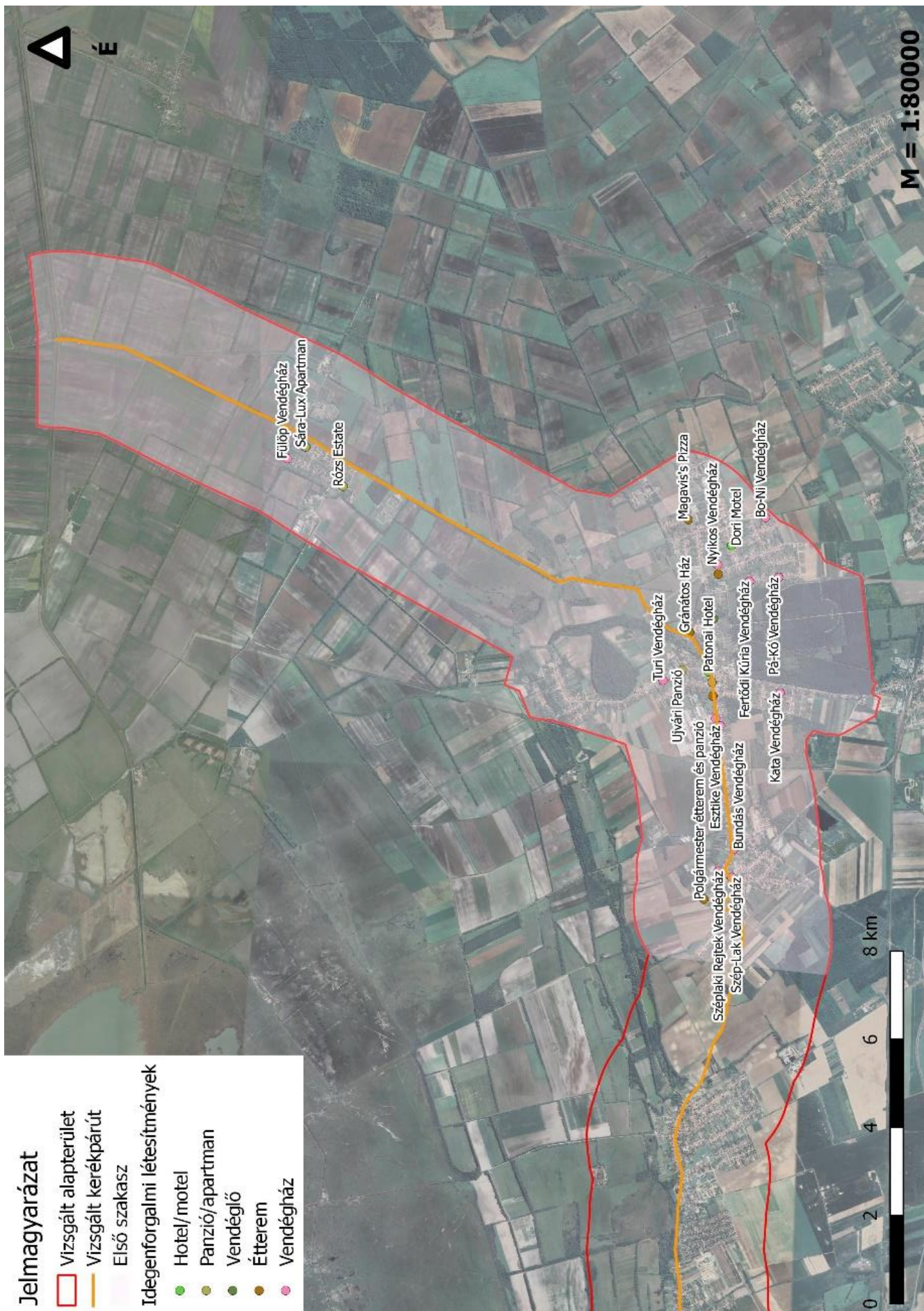
2. melléklet: A vizsgált területet érintő, jelentős védettségek

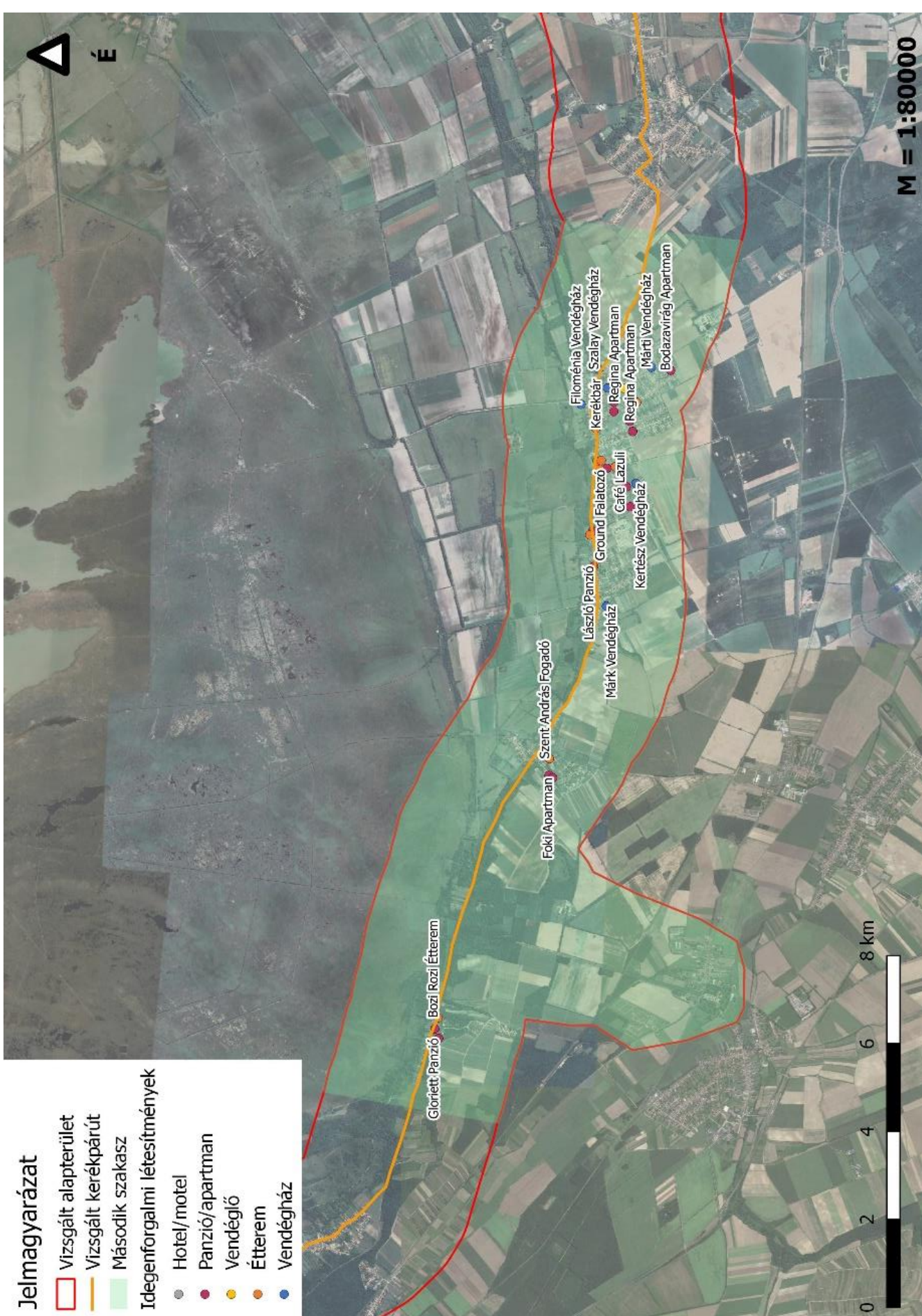
Jelmagyarázat

- Vizsgált alapterület
- Vizsgált kerékpárút
- Első szakasz

Idegenforgalmi létesítmények

- Hotel/motel
- Panzió/apartman
- Vendéglő
- Étterem
- Vendégház

4. melléklet: Idegenforgalmi létesítmények a második vizsgálati szakaszon

Jelmagyarázat

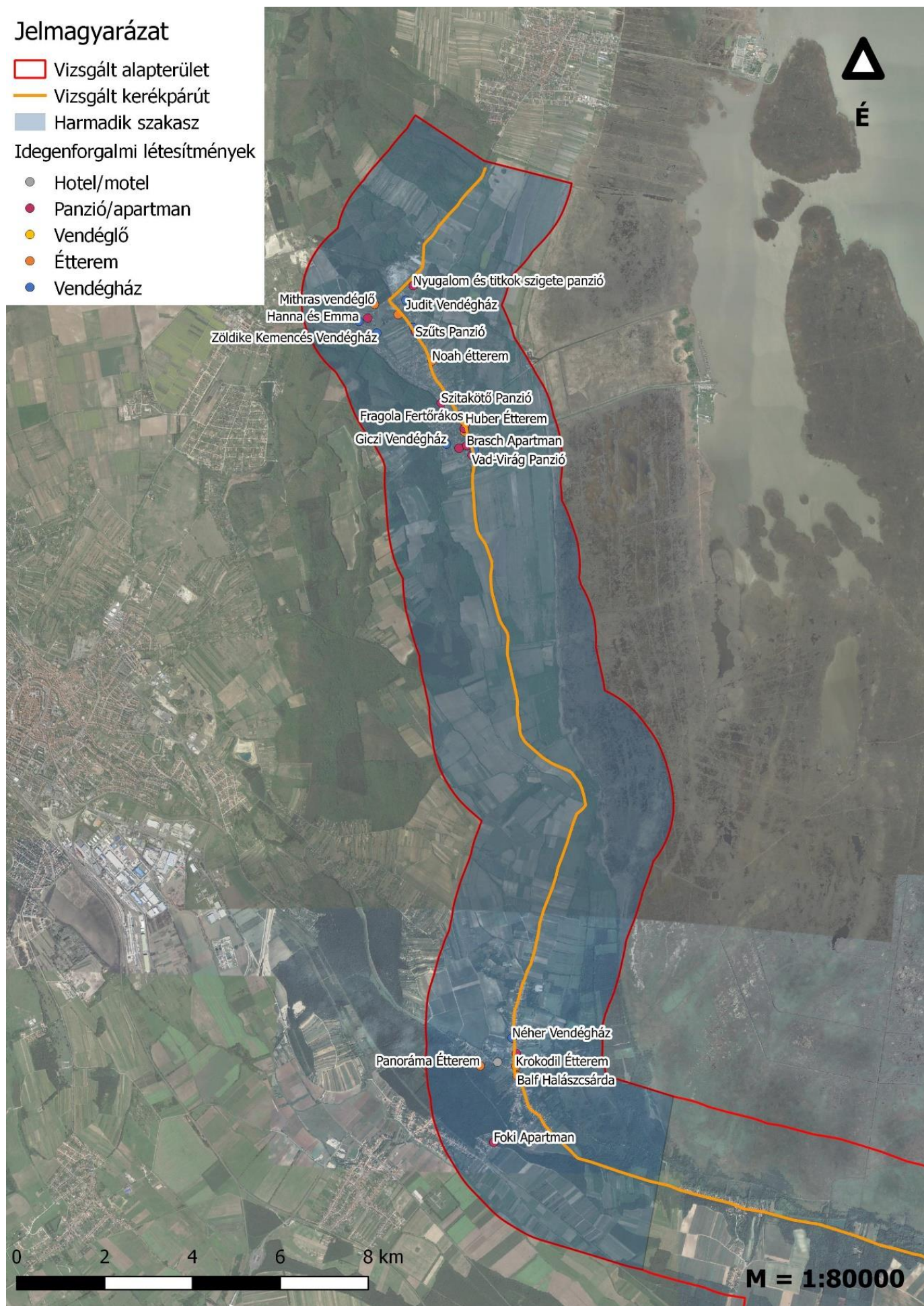
□ Vizsgált alapterület

— Vizsgált kerékpárút

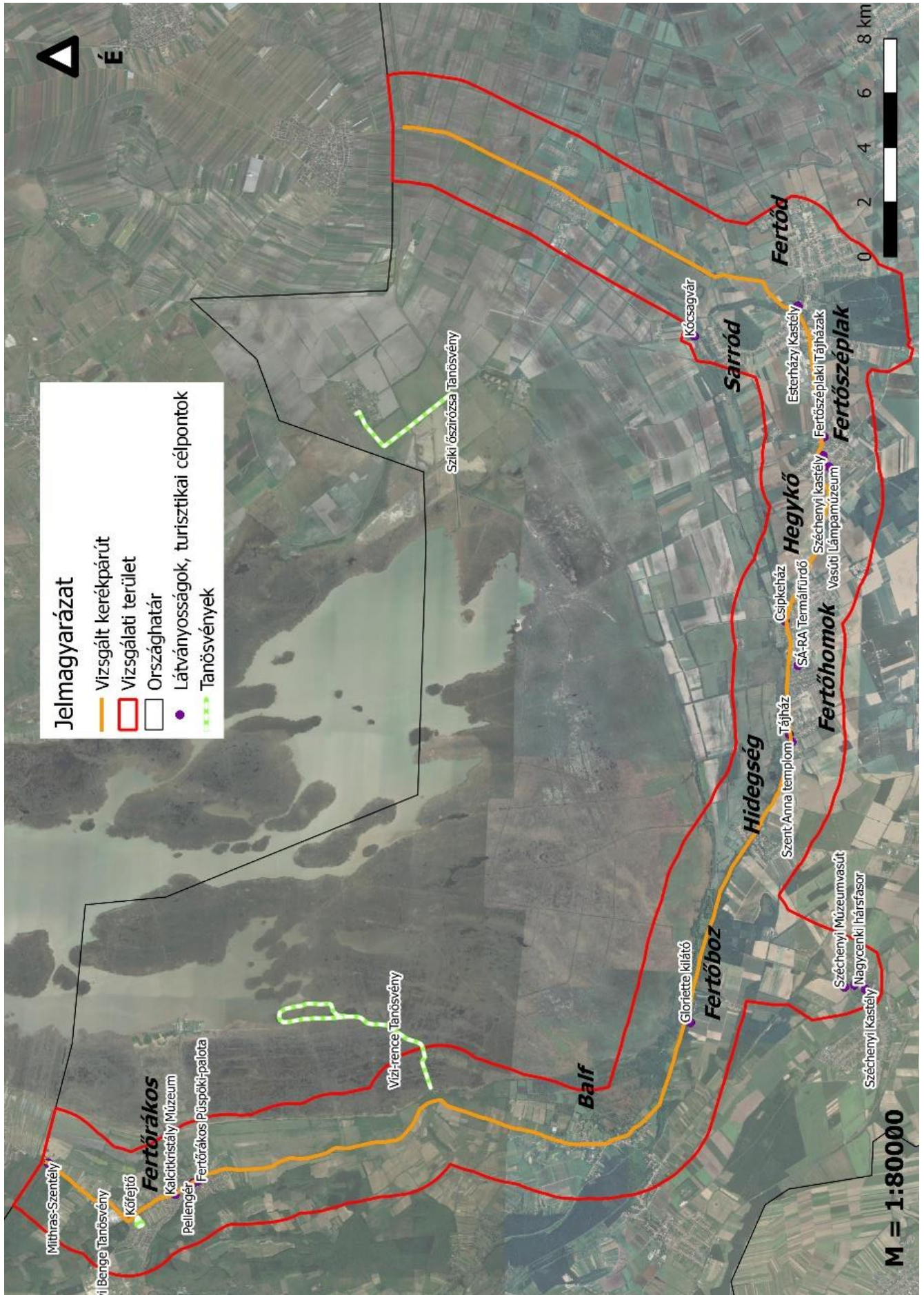
■ Harmadik szakasz

Idegenforgalmi létesítmények

- Hotel/motel
- Panzió/apartman
- Vendéglő
- Étterem
- Vendégház

5. melléklet: Idegenforgalmi létesítmények a harmadik vizsgálati szakaszon

6. melléklet: Látványosságok, turisztikai célpontok, és tanösvények térképe

Első szakasz	Hossz (m)	Szélesség (cm)	Burkolat	Árnyékoltság	Vonalvezetés	Bevágás/töltés	Útkeresztezések	Kilátás	Teljes hosszúság (km)
Ausztria határ - Nyárliget	3000	200	4,5	1	autóút mentén	nincs	1	2,5	3
Nyárliget - Fertőd	4500	240	4,5	2,5	autóút mentén	nincs	1	3	7,5
Fertőd	2100	240 - 300	4	4	autóút mentén	nincs	6	5	9,6
Fertőszéplak	1900	240 - 265	3	3	autóút mentén	nincs	3	3,5	11,5

Második szakasz	Hossz (m)	Szélesség (cm)	Burkolat	Árnyékoltság	Vonalvezetés	Bevágás/töltés	Útkeresztezések	Kilátás	Teljes hosszúság (km)
Fertőszéplak - Hegykő	2000	265	3,5	2,5	autóút mentén	nincs	0	5	13,5
Hegykő	1700	200 - 300	4	4	autóút mentén	nincs	7	4,5	15,2
Fertőhomok	1200	170	3	3	autóút mentén	nincs	2	3,5	16,4
Fertőhomok - Hidegség	900	250	3,5	4	autóút mentén	30 cm bevágás	0	2,5	17,3
Hidegség	700	160	3	2	autóút mentén	nincs	1	3,5	18
Hidegség - Fertőboz	2800	280	4	5	autóút mentén	3-5 m bevágás	0	4	20,8
Fertőboz	1100	260	4,5	2	autóút mentén	nincs	2	2,5	21,9

Harmadik szakasz	Hossz (m)	Szélesség (cm)	Burkolat	Árnyékoltság	Vonalvezetés	Bevágás/töltés	Útkeresztezések	Kilátás	Teljes hosszúság (km)
Fertőboz - Balf	1550	260	4	4,5	autóút mentén	2-4 m bevágás	1	4	23,45
Balf	1950	meghatározatlan	1	2	autóúton	nincs	2	2,5	25,4
Balf - Fertőrákos	6400	meghatározatlan	2	3	autóúton	nincs	0	4	31,8
Fertőrákos	2700	meghatározatlan	3,5	3	autóúton	nincs	5	4,5	34,5
Fertőrákos - Ausztria határ	1500	meghatározatlan	2,5	3,5	autóúton	nincs	0	4	36

7. melléklet: Kerékpárút és környezetének három szakaszra osztott értékelése

Vizsgálati tervlap

Jelmagyarázat

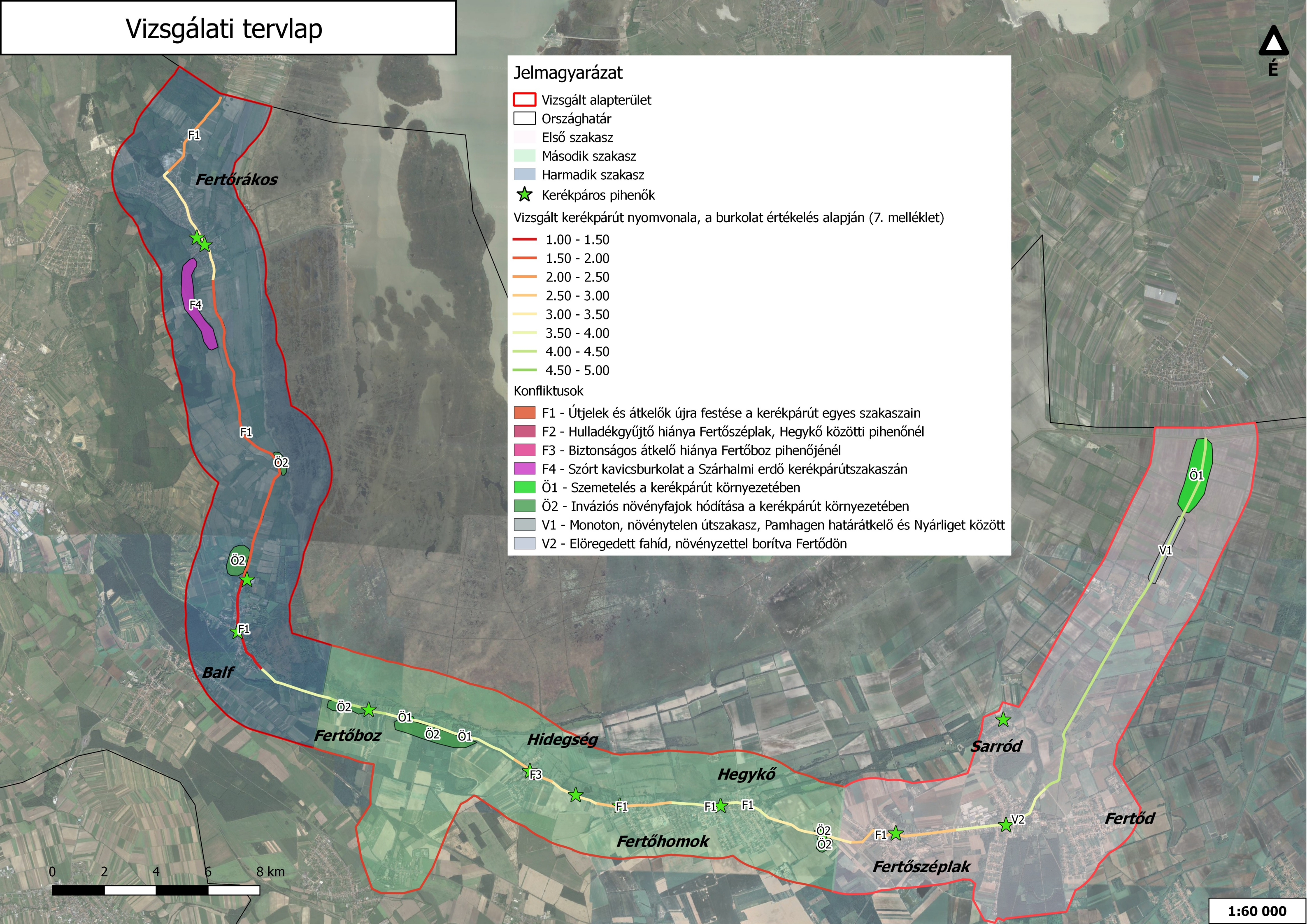
- Vizsgált alapterület
- Országhatár
- Első szakasz
- Második szakasz
- Harmadik szakasz
- Kerékpáros pihenők

Vizsgált kerékpárút nyomvonala, a burkolat értékelés alapján (7. melléklet)

- 1.00 - 1.50
- 1.50 - 2.00
- 2.00 - 2.50
- 2.50 - 3.00
- 3.00 - 3.50
- 3.50 - 4.00
- 4.00 - 4.50
- 4.50 - 5.00

Konfliktusok

- F1 - Útjelek és átkelők újra festése a kerékpárút egyes szakaszain
- F2 - Hulladékgyűjtő hiánya Fertőszéplak, Hegykő közötti pihenőnél
- F3 - Biztonságos átkelő hiánya Fertőboz pihenőjénél
- F4 - Szórt kavicsburkolat a Szárhalmi erdő kerékpárútszakaszán
- Ö1 - Szemetelés a kerékpárút környezetében
- Ö2 - Inváziós növényfajok hódítása a kerékpárút környezetében
- V1 - Monoton, növénytelen útszakasz, Pamhagen határátkelő és Nyárliget között
- V2 - Elöregedett fahíd, növényzettel borítva Fertődön

1:60 000

Javaslati tervlap

Jelmagyarázat

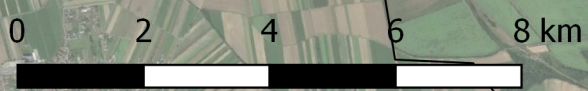
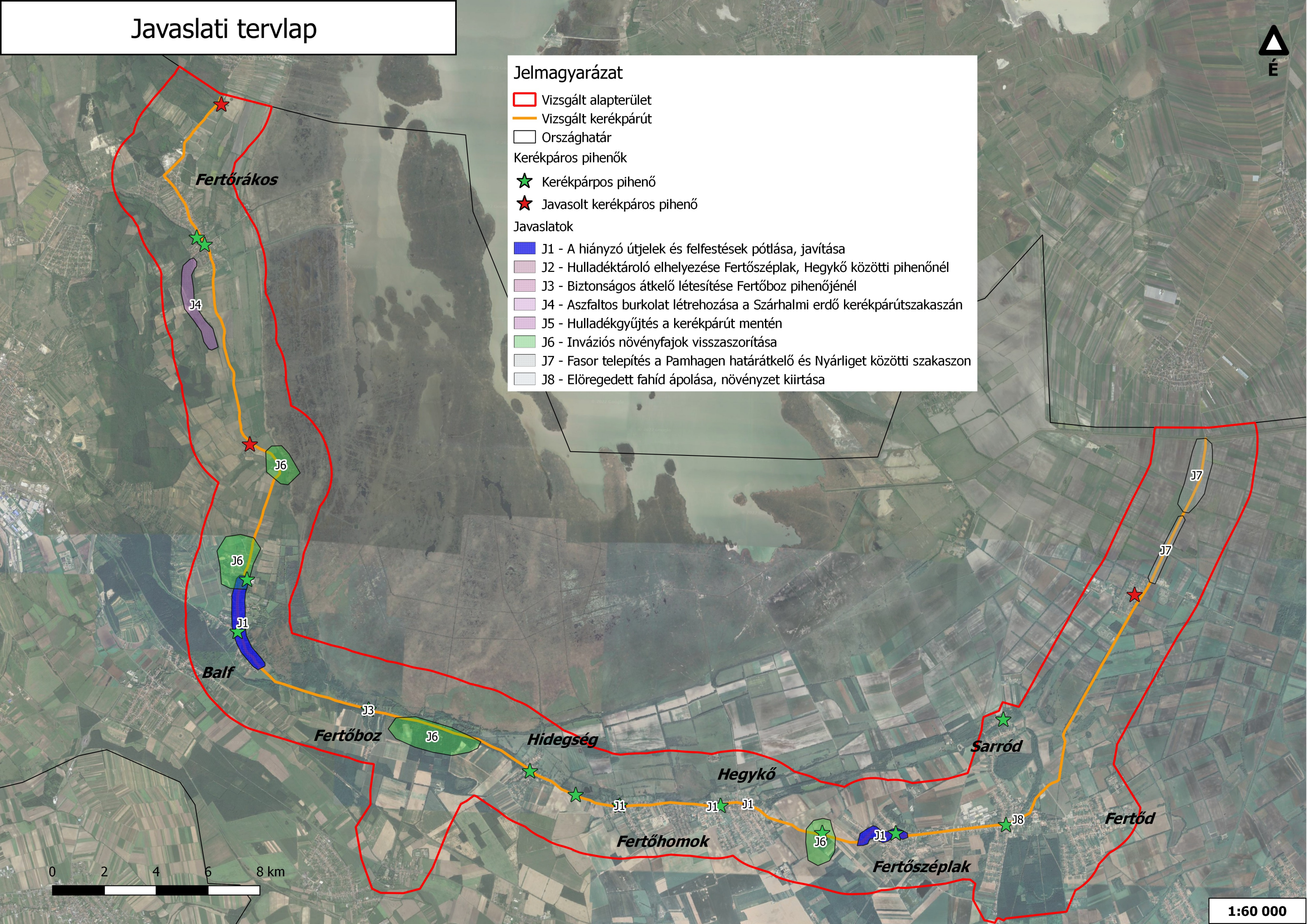
- Vizsgált alapterület
- Vizsgált kerékpárút
- Országhatár

Kerékpáros pihenők

- Kerékpáros pihenő
- Javasolt kerékpáros pihenő

Javaslatok

- J1 - A hiányzó útjelek és felfestések pótlása, javítása
- J2 - Hulladéktároló elhelyezése Fertőszéplak, Hegykő közötti pihenőnél
- J3 - Biztonságos átkelő létesítése Fertőboz pihenőjénél
- J4 - Aszfaltos burkolat létrehozása a Szárhalmi erdő kerékpárútszakaszán
- J5 - Hulladékgyűjtés a kerékpárút mentén
- J6 - Inváziós növényfajok visszaszorítása
- J7 - Fasor telepítés a Pamhagen határátkelő és Nyárliget közötti szakaszon
- J8 - Elöregedett fahíd ápolása, növényzet kiirtása

1:60 000